

naš tednik

Leto XXX — Številka 13 13. aprila 1978 Cena 4.— šil. (4 din)
Poština plačana v gotovini Celovec P. b. b.
Erscheinungsort Klagenfurt Verlagspostamt 9020 Klagenfurt

„Travmatičen kompleks“?

Kljub 11.000 nezaposlenim v uradni statistiki na Koroškem, kljub temu, da je prizadeta od gospodarske recesije predvsem tudi južna Koroška, še posebej velikovski okraj, kljub temu, da je na zadnjih pogovorih s Slovenci priznal celo kancler Kreisky, da gre tu za nerazvito področje, kljub temu je deželni glavar Wagner na razgovoru s predstavniki koroških mladinskih organizacij dejal, da je mnenje, da je južna Koroška gospodarsko zadaj za ostalimi predeli, „travmatičen kompleks“. Vsekakor naj si to dobro zapomni številni brezposelni v tem prostoru — ne glede na jezikovno pripadnost: njihova brezposelnost ni resnična, ampak si jo le domišljujejo — travmatičen kompleks torej.

Gorje: Slovenci bodo pokupili Celovec!

„Slowenen kaufen Klagenfurter Haus“ je bil v sredo naslov nekega članka v celovski Volkszeitung. Čisto v stilu parol Kärntner Heimatdiensta je listič vedel povedati, da pripravljajo slovenski interesi, zastopani po slovenskem odvetniku, nakup hiše Domgasse 15 — in to v središču deželne prestolnice. Kako neumna je vest ÖVP-jevskega lističa, je razvidno že v naslednjem stavku. Cena za 500 kvadratnih metrov majhno zemljišče ter za — precej zanemarljivo enonadstropno poslopje — naj bi znašala kar 25 milijonov šilingov. To bi pomenilo astronomsko celo 50.000.— šilingov na kvadratni meter. List zaključuje z domnevo, da bodo pač staro hišo podrli in zgradili novo, „o namenbi katere še ničesar ni znano“.

„Klagenfurt — Zentrum slowenischer Interessen“ je že od nekaj

časa parola Heimatdiensta in najde renesanso v novi številki njegovega glasila. Primerov, da bi na vsak način skušali prepričati, da bi kak Slovenec kupil poslopje v Celovcu, je dovolj — nazadnje je ustavno sodišče preprečilo preprečitev nakupa zemljišča na Kardinalschütt v namen Kulturnega doma. Pa tudi Amlacherjevo poslopje je mesto Celovec raje za nizko ceno pustilo na dražbo, preden bi prišel v slovenske roke — in prinesel davčne denarje.

P. S.: Nekemu prebrisanemu astronomu so pred dobrim letom kar vsilili ugodne kredite za njegovo podjetje, ki je bilo v težavah: hotelir si je izmislil namig, da hoče njegovo hišo kupiti slovenska ustanova... Zviti možakar je vedel, da prastrah ne dopušča poprej kontrole bilanc.

Politični procesi so postali za Slovence koroški vsakdan

Višje deželno sodišče v Linzu je v torek preložilo prizivno obravnavo proti 20-letnemu zidarju Štefanu Petjaku iz Štebna v Podjuni, ki se mora zagovarjati zaradi sodelovanja pri eni od nočnih akcij leta 1976: vrhovno sodišče mora odločiti, ali ostane postopek v Linzu, ali pa ga delegirajo nazaj na višje deželno sodišče Gradec. Ta predlog je stavil Petjakov odvetnik dr. Matevž Grilc (tudi dr. Zwitter je bil branilec) na torkovi obravnavi.

Kot smo že večkrat poročali, je bil Štefan Petjak v prvi instanci

pred deželnim sodiščem v Salzburgu obsojen na razmeroma visoko denarno kazen (16.500 šilingov), ker je kratko pred sprejetjem zakona o narodnih skupinah igral šoferja za tri druge prijatelje, ki so v Miklavčevem z barvastim lakom napisali parole, ki opozarjajo na neizpoljen člen 7.

Petjak je preko svojega odvetnika dr. Grilca zahteval, naj se postopek preloži izven Koroške, ker v koroškem vzdušju ni mogoče pričakovati objektivnega sojenja. V Salzburgu, kamor so proces potem

delegirali, pa se Petjak — prav tako kot priče — obravnave ni udeležil, ker ni dobil slovenskega vabila. Kajti pristojno bi bilo v prvi vrsti koroško deželno sodišče. Dejstvo, da tam ni možno objektivno razpravljati v procesu, pa vsekakor ni krivda Petjaka. Torej bi imel tudi pred deželnim sodiščem v Salzburgu pravico do uporabe materinega jezika, saj je v konkretnem primeru prevzelo salzburško sodišče nalogo celovškega.

V Linzu Petjak ter priče prav tako niso bili navzoči. Na začetku

obravnave je več simpatizantov obtoženca razgrnilo transparent z zahtevo „ukinitev vseh postopkov proti slovenskim aktivistom!“. Ker transparenta niso takoj odstranili, je prišlo do kratke polemike s sodnikom dr. Flachbergerjem, ki je dejal, da politične demonstracije v sodni dvorani niso dovoljne. „Saj gre za političen proces — ali ne?“ je eden od simpatizantov odvrnil, nakar je sodnik prekinil obravnavo in dejal, da je informiral policijo. Le-ta je potem res prišla — 20 mož v črnem usnju — in se postavila pred sodno dvorano.

Odvetnik dr. Matevž Grilc je nato predlagal, naj se obravnava vrši v slovenskem jeziku; državni tožilec dr. Edtstadler se je izrekel proti temu. Po kratkem posvetu je sodišče odklonilo Grilčev predlog. Dr. Grilc je nato predlagal, naj postopek prekinejo ter ga preložijo na višje deželno sodišče v Gradcu, ker je slovenščina po trenutnem stanju zakonodaje kot uradni jezik v tej kazenski zadevi dopuščena pred deželnim sodiščem v Celovcu

in s tem tudi v območju višjega deželnega sodišča Gradec.

Kajti pri prvem predlogu, naj se kazenska zadeva preloži na sodišče izven okrožja višjega deželnega sodišča Gradec je izhajal branilec iz zakonitega prepričanja, da bi obtoženec tudi pred novim sodiščem imel vsaj iste pravice kot pred prvotnim, predvsem pravico do procesa v materinščini.

O delegiranju postopka nazaj v Gradec pa mora sedaj odločiti vrhovno sodišče.

Parola „Freispruch für Stefan Petjak — alle Rechte den Slowenen!“ pa je že v noči pred procesom bila napisana v velikih črkah na vhodni strani sodišča.

Prejšnji četrtek pa naj bi bila prizivna obravnava na deželnem sodišču v Celovcu, kjer naj bi se zaradi poskusa stvarne poškodbe morala zagovarjati Mirko Perč ter Jože Müller. Predsednik senata dr. Petjak pa je moral obravnavo preložiti in predati v sojo vrhovnemu sodišču, ker je dr. Grilc zahteval delegacijo na dunajsko sodišče.

Veiter: zakon o narodnih skupinah ni izpolnitev državne pogodbe!

„Člen 7 avstrijske državne pogodbe z zakonom o narodnih skupinah daljnosežno ni bil izpolnjen. Mnogo določil državne pogodbe pri tem zakonu ni bilo upoštevanih.“ — To je osrednja ugotovitev mednarodnega strokovnjaka za manjšinska vprašanja prof. dr. Theodora Veiterja v njegovem predavanju v ponedeljek v Celovcu.

„Pravo narodnih skupin in resničnost narodnih skupin v Avstriji“ je bila tema Veiterjevega referata v galeriji Hildebrand.

Uvodne paragrafe zakona o narodnih skupinah je Veiter smatral za moderno manjšinsko zakonodajo — samo na sebi —, ker je v njih med drugim zasidran tudi pojem „biti doma“ (beheimatet). Vendar je Veiter takoj omejil: v Avstriji točno vedo, kje so naseljeni Slovenci, vendar jih kljub temu vedno znova preštejejo in trenutna manjšinska zakonodaja ne zajema ves teritorij, kjer je slovenski jezik udomačen, tako na primer okraj Šmohor manjka, nadalje tudi drugi kraji. Pozitivno na tem zakonu je videl Veiter tudi, da so vzeli vanj tudi Madžare in Čeha, negativno zopet, da so izpustili štajerske Slovence, ki jih je po Veiterju še vedno do 1800.

Državna pogodba pa z izjemo določil tretjega odstavka z zakonom o narodnih skupinah sploh ni bila izpolnjena. Mnogo določil niso upoštevali, da o 5. odstavku člena 7 (ki govori o prepovedi protimanjšinskih organizacij) sploh ne govorimo, je dejal Veiter. To je prevroče železo, s katerim se nihče noče ukvarjati.

Uredbe pa so zožile in omejile besedilo zakona o narodnih skupinah. Prva omejitev je bilo štetje. Veiter je dejal, da je bil sprva sam mnenja, naj bi Slovenci sprejeli štetje. Toda vedeti bi bilo treba za posledice. Na Koroškem v coni etnopolitičnega pritiska ne more priti do docela prostega priznanja, je ugotovil Veiter in priznal, da ta njegov svoječasni nasvet ni računal z realnostmi v Avstriji. Glede potre-

be po določenih odstotkih je predavatelj omenil zanimivo dejstvo: v študijski komisiji za Slovence v Furlaniji-Julijski krajini in Benečiji je zastopnik italijanskega ministrskega predsednika Cassandra dejal 19. 1. 1978, da številčna moč ni predpogoj za zaščito manjšine. Veiter: po bojkotu sem smatral za nedojemljivo, da so uredbe sklenili na podlagi rezultatov bojkota. Od dvojezičnega ozemlja praktično ni ostalo nič, dve celi občini imata dvojezične napise, ostali pa so v oddaljenih delih občin. Predavatelj je opozoril na težave, ki nastanejo v praksi, da župan na vasi ukrepa po svoje in je že sicer včasih težko, da pridejo pravne norme do velja-

ve. Da bi vsaj deloma preprečili izrodke, ki bi lahko nastali iz uredb k zakonu o narodnih skupinah, so posamezna ministrstva na osnovi pisma urada zveznega kanclerja skušala z internimi ukrepi uveljaviti manjšinsko zakonodajo. V tem okviru, je dejal Veiter, skušajo posamezni resorji biti čim bolj prijazni do manjšine. Toda ti interni službeni odloki imajo eno hibo: oficialno niso znani. Toda tudi ukrepi ne premorejo čudežev, temveč kvečjemu omilijo mizero, kar je predavatelj opisal s primerjavo „in den Rahmen dieses dürftigen Gehäuses einige bequeme Möbelstücke zu stellen“.

Vladna brošura popači resničnost

O tako imenovani informacijski brošuri urada zveznega kanclerja, v kateri je oficialno rečeno, da je vse v najlepšem redu, je dejal Veiter, da ta brošura ni nič drugega kot propagandni spis, ki kar tako mrgoli od neverjetnih zavajanj v zmoto in da je predvsem slikovni del popačen.

Nadalje je predavatelj še omenil mednarodno deklaracijo o manjšinskih pravicah, ki so jo na predlog Jugoslavije države takoj sprejele in ki zagotavlja manjšinam razvoj, spoštovanje in eksistenco. Zakon o narodnih skupinah pa zagotavlja le eksistenco, ne pa razvoja.

Predavatelj je nadalje dejal, da pri tem zakonu ne moremo govoriti o paketu, ker je bil zakon sklenjen proti njihovi volji.

Tudi primer Zablatnik je manjšinski strokovnjak omenil in ga označil za zelo nevarnega. Kot smo že večkrat poročali, je sodnik hotel proti Mihi Zablatniku in njegovi ženi Ingrid uvesti postopek, da bi jima odvzeli državljanske pravice ter ju postavili pod skrbstvo samo zaradi tega, ker zahtevata slovenske pozive. On, Veiter, se je pozanimal pri sodni upravi, kjer mu je bilo

rečeno, da je bilo sodnikovo postopanje enkrat spodrsljaj, ki se ne bo več zgodil. Kljub temu je zaskrbljivo, je dejal predavatelj, da se kaj takega sploh more zgoditi. Stavek, da je Koroška cona narodnopolitičnega pritiska, je pravilen, je ugotovil Veiter. Glede Gradiščanske je pripomnil, da tam določba člena 7 ni izpolnjena, da tam državna pogodba kratkomalo ne eksistira.

V diskusiji je Veiter glede sosvetov dejal, da Slovincem ni svetoval vanje. Utemeljitev: politične stranke v njih nimajo kaj iskati in bi bile v njem le kot „pazniki“. Vendar je Veiter bil mnenja, da udeležba v sosvetu ne bi še pomenila avtomatično priznanja zakona o narodnih skupinah. Tako Veiter kot tudi dvorni svetnik dr. Ralf Unkart, ki je kot zastopnik deželne vlade bistveno sooblikoval trenutno zakonodajno mizero, pa sta svetovala Slovincem, naj se čim večkrat obračajo na vrhovna sodišča, kjer je vzdušje drugače in kjer so Slovenci že doslej želi lepe uspehe.

U bistvu Veiter ocenjuje sedmo-

Narodni svet koroških Slovencev in Zveza slovenskih organizacij na Koroškem

vljudno vabita na

spominsko proslavo

ob 35. obletnici usmrtilve Selskih žrtev nacizma, ki bo v soboto, 22. aprila 1978, na Dunaju.

S P O R E D :

13.00: Spominska maša v slovenskem jeziku v cerkvi Sv. Trojice, 8., Alserstraße 17.

14.00: Polaganje venca v spominskem prostoru za žrtve nacizma na Dunaju, 8., Landesgerichtsstraße 11 (deželno sodišče za kazenske zadeve).

Nato: Spominska svečanost v Albert-Schweitzer-Haus, 9., Garnisongasse.

Po svečanosti Vas vabimo na majhen sprejem v Albert-Schweitzer-Haus.

Svečanosti se bo udeležil tudi zvezni predsednik dr. Rudolf Kirchschiäger.

julijsko zakonodajo enako ali vsaj podobno kot obe osrednji organizaciji koroških Slovencev. Česar pa nismo razumeli, je logika, zakaj naj bi bil uvodni del manjšinske zakonodaje kljub temu vzgleden. Res da je Veiter imel tudi tozadevne pridržke in jih tudi povedal publiko: n. pr., da namreč razvoj manjšine ni zajamčen. Še enkrat, še dvakrat smo prebrali vodne tri paragrafe: Toda kljub nekaterim lepim frazam v njih ni nobenih okoliščin, ki bi dopuščale evforično sodbo, da je ta zakon moderen in da gre ponekod daleč preko določil člena 7. Kajti že v vodnih stavkih tega zakona je uvedena in zasidrana po-

treba po četrtini slovenskega prebivalstva, se uvaža sorazmerje v manjšinsko zakonodajo, se degradira slovenski uradni jezik v pomožnega. — Glede sosvetov pa je v zakonu tudi dobesedno zapisano, da se morajo njegovi člani priznati k temu zakonu. Če bi šli Slovenci v sosvete in se pred vstopom izjavili proti zakonu, bi pravzaprav bilo imenovanje takih sosvetnikov formalno neveljavno in protizakonito.

Pred ustavnim sodiščem pa bodo koroški Slovenci tudi v naprej izkoristili vse možnosti. Toda kljub zmagam stalno obiskovanje le-tega ni breznaporno — predvsem pa nikakršno darilo manjšinske zakonodaje.

Kongres ZKS k manjšini

Prejšnji teden se je vršil v Ljubljani VIII. kongres Zveze komunistov Slovenije. Ta kongres je užival pozornost — tudi mednarodno — predvsem zaradi tega, ker je bil prvi v krogu kongresov posameznih jugoslovanskih republik. Kongresa se je udeležila tudi močna delegacija obeh osrednjih organizacij koroških Slovencev, ki sta jo vodila predsednika dr. Matevž Grilc in dr. Franci Zwitter. Osmi kongres se je obširno ukvarjal tudi z manjšinskimi vprašanji. Predsednik CK ZK Slovenije France Popit je v svojem govoru k temu dejal:

Sklepni dokumenti iz Helsinkov izrecno poudarjajo obveznost držav, na katerih ozemlju živijo narodne manjšine, da njihovim pripadnikom zagotovijo enakost pred zakonom, varstvo človeških pravic in temeljnih svoboščin ter varstvo njihove kulture in jezika.

Kako zelo drugače od teh načel teče življenje na Koroškem in Gradiščanskem, kjer je manjšina čedalje bolj izpostavljena pritiskom idejnega mračnjstva in splošnega kulturnega primitivizma ter nacionalistične ozkosrčnosti, ki jih vzpodbujajo nosilci še živečih ostankov nacifašizma! To je pravo nasprotje splošnoveljavnim in sodobnim pojmovanjem, da so narodnosti most sodelovanja in razumevanja med narodi in da je zato treba nacionalne pravice narodnosti spoštovati. Odgovorni avstrijski dejavniki postopajo tako, kot da so narodne manjšine nepotrebno zlo, ki naj bi ga čimprej izkoreninili. Pričakujemo, da bodo spoznali, da je takšna politika do manjšine nevarna in zelo kratkovidna. Tako popuščenje velikonomškemu nacionalizmu in oživljanju nacizma ogroža in škodi avstrijskim demokratičnim silam, krha odnose z Jugoslavijo in slabi položaj in ugled Avstrije v mednarodnih odnosih.

Manjšinsko problematiko je obravnaval tudi Jože Hartman, ki je na osnovi izhodišč politike Zveze komunistov do temeljnih vprašanj mednarodnih odnosov posebej še

do nacionalnega in manjšinskega vprašanja polemično razpravljal o pritiskih na manjšine v svetu. Pritiskov velikodržavnega, hegemonističnega in unitarističnega nacionalizma niti ne bi mogli pripisovati le enemu družbenopolitičnemu sistemu, je dejal, kajti enakopravnost interesov pogojuje enake oblike pritiska. Ob tem je navedel primer Avstrije in Bolgarije, kjer je groba asimilacija posledica istega vzroka, razpihovanja nacionalističnih strasti in podrejanja narodov in narodnosti manjšin nekim „višjim interesom“. Hartman je nato zavrnil teorije o „socialistični naciji“ ter razne idealistične izvedenke tega pojma o „nekonfliktnih“ mednarodnih odnosih, ki pa so naslonjeni na strogi centralizem, v katerem

ima odločujočo vlogo partijsko-državni aparat. Vse te umetne konstrukcije vodijo v praksi v neenakopravne odnose, je priobil Hartman in postavil nasproti temu naše gledanje na konstruktivno vlogo manjšin kot subjekta tako v odnosu do matičnega kot tudi večinskega naroda.

Bojan Lubej, član republiške konference SZDL Slovenije in bivši generalni konzul v Celovcu, je obširno spregovoril h koroškemu manjšinskemu vprašanju. Njegova izvajanja zaradi tehtnosti objavljamo v celoti na posebnem mestu.

Na VIII. kongresu so ponovno izvolili Franca Popita za predsednika predsedstva CK ZK Slovenije, za tajnika pa imenovali Franca Šetinca.

Resolucija: naprej za pravice

Zveza komunistov Slovenije se dosledno zavzema za narodnostno enakopravnost. Na tej osnovi Zveza komunistov Slovenije odločno podpira slovenske narodnostne skupnosti v zamejstvu v njihovem boju za narodni obstoj in pravice. Ta politika Zveze komunistov Slovenije je neločljiva sestavina reševanja slovenskega narodnega vprašanja. Urejanje položaja manjšin tudi bistveno spodbuja razvoj dobrososeskih odnosov. Pomoč Slovincem v zamejstvu je obveznost celotne družbe in vseh njenih dejavnikov; naloga zveze komunistov pa je, da to pomoč spodbuja na kulturnem, prosvetnem, znanstvenem, gospodarskem in drugih področjih. Razvijanje takega sodelovanja se mora vključiti v redno delovanje vseh dejavnikov samoupravne organizirane družbe. Pri tem je potrebno upoštevati načelo, da so slovenske narodnostne skupnosti v Avstriji, Italiji in na Madžarskem subjekt, ki se v prizadevanjih za lastni obstoj in razvoj samostojno opredeljujejo. V prizadevanjih za uresničevanje narodnostnih pravic, enakopravnost in razvoj je pomem-

bno sodelovanje in povezovanje Slovencev z naprednimi in demokratičnimi silami v deželah, kjer živijo.

Razvijanje sosedskega sodelovanja bo vplivalo tudi na položaj Slovencev v zamejstvu in obenem krepilo sodelovanje z naprednimi krogi teh dežel v skupnem boju proti oživljanju neofašističnih, nacističnih in šovinističnih teženj.

Zveza komunistov Slovenije mora vzpodbujati tudi krepitev vezi s slovenskimi izseljenci, zlasti pa je pomembno sodelovanje na področju kulture, izobraževanja in informacij. To sodelovanje se mora razvijati tako, da bo prispevalo k razvoju prijateljskih odnosov med SFRJ in državami, v katerih živijo slovenski izseljenci.

Zveza komunistov Slovenije se bo tudi v prihodnje zavzemala za dosledno uveljavitev ustavno opredeljenega položaja italijanske in madžarske narodnosti v Socialistični republiki Sloveniji. Boj za tak položaj narodnosti je neločljiva sestavina boja za demokratične odnose tako v naši družbi kot v svetu. Z utrjevanjem ustavnega položaja se

Lubej: manjšina v sosedskih odnosih

V poročilu Centralnega komiteja o delovanju Zveze komunistov Slovenije med 7. in 8. kongresom in v predlogu resolucije za 8. kongres govorimo s poudarkom o naših prizadevanjih za dobre sosedske odnose z državami na katere mejimo, o obmejnem sodelovanju ter o mestu in vlogi narodnih manjšin v teh odnosih. To sodelovanje razvijamo na načelih aktivne miroljubne koeksistence, ne glede na razlike v družbeni ureditvi posameznih dežel, skladno z usmeritvami, ki jih je opredelila tudi Konferenca o evropski varnosti in sodelovanju. Pri tem nas vodi spoznanje, da je za našo samoupravno socialistično družbo značilna odprtost in vsestransko mednarodno sodelovanje na znanih načelih boja za mir in enakopravno sodelovanje med vsemi narodi in državami.

Po teh načelih se ravnamo tudi v odnosu do sosednjih dežel, pri čemer posvečamo potrebno pozornost življenjskim pogojem in pravicam slovenskih narodnostnih skupnosti, ki živijo v teh deželah. Izhajamo pri tem iz spoznanja, da je vprašanje narodnih manjšin bistven sestavni del sosedskega sodelovanja, saj nespoštovanje njihovih pravic zavira vsestranski razvoj sodelovanja in bremeni odnose med državami, medtem ko konstruktiven in demokratičen pristop k reševanju teh vprašanj spodbuja razvoj dobrih sosedskih odnosov in plodnega sodelovanja med državami. Dobri odnosi in sodelovanje med sosedbi pa so pomemben dejavnik miru in stabilnosti meddržavnih odnosov in resničen interes vseh sosednih narodov in narodnostnih skupnosti.

narodnosti krepita kot dejavnik bogatitve naše družbe in kot dejavnik povezovanja med sosednjimi narodi in deželami. Pri tem je pomembno, da večinski narod zagotavlja in razvija pogoje za nemoten vsestranski napredek manjšin in uveljavljanje njihovih posebnih pravic, tudi kot neločljiv element svojega lastnega razvoja in svobode. Dolžnost članov zveze komunistov je, da delujejo za doseganje teh ciljev, da premagujejo objektivne ovire in da se tudi v prihodnje dosledno bojujejo proti vsakemu narodnostnemu odtujevanju in proti vsem pojavom nacionalizma.

Medtem, ko lahko ugotovljamo v teh naših prizadevanjih pomemben uspeh v Osimskih sporazumih z Italijo, ki so z odpravo mejne hipoteke in z načelno ureditvijo manjšinskega varstva ustvarili solidno podlago za trajno in vsestransko sodelovanje med Italijo in Jugoslavijo — in ko lahko ugotovljamo vzpodbudne premike v pogojih za narodnostni razvoj Slovencev v Porabju — pa je stanje v naših odnosih s sosednjo Avstrijo povsem drugačno.

POSLABŠAN POLOŽAJ

Položaj koroških in štajerskih Slovencev ter gradiščanskih Hrvatov se je po podpisu avstrijske Državne pogodbe v letu 1955 iz leta v leto slabšal. Mednarodne obveznosti Avstrije v pogledu slovenske in hrvatske manjšine so ostale v glavnem neizpolnjene. Avstrija ni nikdar pokazala pripravljenosti in dobre volje, da bi v duhu Državne pogodbe in mednarodnih načel, tako tistih v sistemu OZN, kakor onih, izhajajočih iz Sklepne listine v Helsinkih, sprejela ustrezne ukrepe, ki bi manjšinam zagotavljali normalen politični, kulturni in ekonomski razvoj. Nasprotno, v vsem tem obdobju je Avstrija stalno delovala v smeri vse večjega zoževanja pravic in zaščite slovenske in hrvatske manjšine. Tako so ukiniteli zakon o obveznem dvojezičnem šolstvu, vsebinsko in teritorialno omejili pravico do uporabe slovensčine kot pomožnega jezika v upravi in sodstvu, pa tudi poizkus, da bi na manjšem delu dvojezičnega območja Koroške postavili dvojezične krajevne napise, je padel pod udarci šovinističnega in velenemškega nasilja, pred katerimi so avstrijske oblasti kapitulirale.

Ta protimanjšinska in restriktivna politika sosedne Avstrije, za katero je značilno sprejemanje argumentacije šovinističnih krogov okrog koroškega „Heimatdiensta“ in ignoriranje vseh tehtnih in realnih predlogov slovenske in hrvatske manjšine, je dosegla svoj vrh s sprejemom Zakona o narodnostnih skupinah v juliju 1976 in s spremnimi odredbami avstrijske vlade v januarju in maju 1977. Izvedli so „preštevanje“ pripadnikov manjšine, rezultati tega preštevanja pa naj bi služili kot osnova za določanje teritorialnega obsega izvajanja, oziroma, bolje rečeno, kot izgovor za neizvajanja določil člena 7 avstrijske državne pogodbe.

Slovenska in hrvatska manjšina sta, kot je znano, odločno obsodili vsiljeni zakon kot poizkus revizije avstrijske (Dalje na 8. strani)

Von der erfolgten Auflösung des genannten Vereines avisierter nun die k. k. Landesregierung sofort alle Gemeindevorstellungen und Gendarmeriekommandanten mit dem Auftrage, achtzugeben, ob etwa genannter Verein noch in irgendwelcher Form seine Tätigkeit fortsetze.

Es ist begreiflich, welchen Eindruck dieser Gewaltstreich auf die ohnedies eingeschüchterten Slowenen Kärntens machte. Und dies mitten im Zählungsgeschäft!

Es begann sich jedoch mit diesem Pollakenstreich der k. k. Landesregierung von Kärnten die slawische, aber auch die deutsche Öffentlichkeit in einer für die Regierung unangenehmen Weise zu beschäftigen. Die Prager Union brachte einen Artikel betitelt: „Brutale Knebelung der Kärntner Slowenen“. Der „Slovenec“ von Laibach verglich Kärnten mit Finnland und Posen! Das „Vaterland“ äußerte sich: „Wenn der Landespräsident von Kärnten wirklich auf diese Weise die Intentionen der Regierung in der ihm anvertrauten Provinz vertritt, dann darf sich Baron Bienenrath nicht wundern über die Opposition der Slowenen.“

Der Obmann des slow. Reichsratsklubs Dr. Šusteršič protestierte telegrafisch beim Ministerpräsidenten gegen diese unerhörte Gewalttat und der slowenische Club bereitete zwei Interpellationen vor.

Der k. k. Landespräsident Baron Hein war in einer fatalen Lage und ließ in der „Klagenfurterzeitung“ folgende Notiz veröffentlichen: „Mit Rücksicht auf die verschiedenen Darstellungen über die Auflösung des katholisch-politischen wirtschaftlichen Vereines für die Slowenen in Kärnten und über die Vorgänge bei der Volkszählung sind wir ermächtigt, folgendes zu veröffentlichen: Der Verein wurde auf Grund des § 20 des Vereinsgesetzes vom 15. XI. 1867 aufgelöst, da er der Bestimmung dieses § zuwider handelte, indem er sich durch Veranstaltung einer besonderen Volkszählung und seiner sonstigen Eingriffe ins Volkszählungsgeschäft eine Autorität in einem Zweige der Exekutivgewalt des Staates angemaßt hat“. Da geschah nun das Unerhörte, daß der Obmann des aufgelösten Vereines Advokat Dr. Johann Brejc eine Berichtigung an das Amtsblatt sandte, in welcher er feststellte, daß von irgend welchen sonstigen Eingriffen ins Volkszählungsgeschäft das Auflösungsdekret kein Wort enthält, daß somit die zur Beruhigung der Öffentlichkeit im amtlichen Kommuniké aufgestellte Behauptung, als sei die Vereinsauflösung nicht auf die Veranstaltung einer Privat-

15

Aus dem Wilajet Kärnten

volkszählung allein, sondern auch auf sonstige Eingriffe in das Volkszählungsgeschäft zurückzuführen, unwahr und eine glatte Erfindung ist.

Die Berichtigung wurde im Amtsblatt veröffentlicht und der Chef des Landes war in seinem eigenem Amtsblatt vor aller Welt blamiert. Das Blatt der Kärntner Slowenen „Mir“ und der Laibacher „Slovenec“ stigmatisierten den Präsidenten persönlich als Lügner, und zwar monatelang, und forderten ihn zur Klage auf. Die Blätter wurden weder confisciert, noch wagte es der Präsident vor dem Gerichte seine persönliche Ehre zu verteidigen. Baron Hein zog es vor zu schweigen. Keine Antwort ist auch eine Antwort!

Es soll nun an der Hand einiger statistischen Daten die Unverlässlichkeit der Volkszählung gezeigt werden.

So ergab die amtliche Zählung:

1851:	223.489	Deutsche,	96.735	Slowenen
1880:	241.785	Deutsche,	102.252	Slowenen
1890:	254.997	Deutsche,	101.130	Slowenen
1900:	270.330	Deutsche,	90.495	Slowenen
1910:	304.287	Deutsche,	82.212	Slowenen

Also ein rapides Anwachsen der Deutschen und ein dementsprechendes Zurückgehen der Slowenen! Es vollzieht sich aber dieser Umschwung nicht etwa durch allmähliches Zunehmen der Deutschen an der Sprachgrenze, sondern die Zahlen kommen durch eine ganz auffallende, sprunghafte, ganz unnatürliche Statistik zustande, wodurch das künstliche, und deshalb falsche Hinaufschrauben der Deutschen u. Zurückdrängen der Slowenen erklärlich ist. S. z. B. zählte:

St. Johann am Brückl:

1880:	1790	Deutsche	und	792	Slowenen
1890:	1496	Deutsche	und	557	Slowenen
1900:	1919	Deutsche	und	54	Slowenen
1910:	1900	Deutsche	und	228	Slowenen

Im Jahre 1900 waren die Slowenen fast völlig verschwunden, 1910 tauchten sie wieder auf.

Hörtendorf, eine Gemeinde, die an Klagenfurt grenzt, zählte:

1880:	607	Deutsche	und	73	Slowenen
1890:	302	Deutsche	und	449	Slowenen
1900:	682	Deutsche	und	98	Slowenen
1910:	465	Deutsche	und	251	Slowenen

Die Gemeinde scheint also alle Jahrzehnte ihre Nationalität zu wechseln. Wenn man ferner bedenkt, daß die Einwohnerzahl im letzten Jahrzehnt abgenommen hat, die Slowenen aber einen Zuwachs von 153 zu verzeichnen haben, so kann man sich eine Vorstellung machen, wie die Volkszählung 1900 vor sich gegangen sein mag.

Glainach:

1880:	4	Deutsche	und	1174	Slowenen
1890:	288	Deutsche	und	842	Slowenen
1900:	741	Deutsche	und	352	Slowenen
1910:	365	Deutsche	und	744	Slowenen

Was hat sich denn zwischen den Jahren 1900 und 1910 für ein eigentümlicher Wechsel vollzogen? Das Verhältnis ist bei näherem Zusehen genau das Umgekehrte geworden!

St. Martin bei Klagenfurt weist folgende Zahlen auf:

1880:	145	Slowenen
1890:	74	Slowenen
1900:	—	Slowenen
1910:	217	Slowenen

Viktring:

1880:	546	Deutsche	und	742	Slowenen
1890:	707	Deutsche	und	628	Slowenen
1900:	1254	Deutsche	und	32	Slowenen
1910:	1371	Deutsche	und	227	Slowenen

Im Jahre 1900 waren also in Viktring nur 32 Slowenen. Im Jahre 1907 wurden bei der Reichsratswahl für den slowenischen Kandidaten 44 Stimmen, für den Deutschen nur 70 abgegeben. Es gab also mehr slowenische Wähler, als nach der Volkszählung Slowenen überhaupt in Viktring.

(Dalje prihodnjé)

Štoka: v deželnem zboru naš glas ni en glas...

Kakor smo v prejšnji številki Našega tednika poročali, se je mudila na obisku pri Slovenski skupnosti delegacija Narodnega sveta koroških Slovencev. Slovenska skupnost se prav tako kot koroški Slovenci pripravlja na volitve. Zaradi tega smo naslovili na edinega slovenskega svetovalca, izvoljenega na listi Slovenske skupnosti v deželnem svetu Furlanije-Juljske krajine, odvetnika dr. Drago Štoka nekaj tozadevnih vprašanj.

NT: Slovensko skupnost zastopa v deželnem zboru Furlanije Juljske krajine dr. Drago Štoka. Stavi se vprašanje, če en sam zastopnik, izvoljen na samostojni listi, sploh more učinkovito zastopati interese slovenske narodne skupnosti?

Dr. Štoka: V deželnem zboru Furlanije Juljske krajine je izvoljenih 61 svetovalcev, od teh 26 demokristjanov, 13 KPI, 8 socialistov, 4 socialnih demokratov in 4 fašisti itd. Slovenska skupnost ima enega samega. Vendar je njen glas v problemih, ki se kolikor toliko tičejo Slovencev, odločilen. Dejstvo je namreč, da ne more nobena stranka, pa naj bo še tako močna, iti mimo naših problemov in nam zato vse — odkrito ali neodkrito — priznavajo, da smo samo mi tista vest, ki takoj zazna vsak problem, ki je slovenski narodni skupnosti pri srcu. Naš glas ni en glas, to je glas vsega našega slovenskega prebivalstva in ne more nobena stranka mimo njega, tudi če bi želela. Posebno pa lahko tudi dodam, da se nikakor ne čutim osamljenega v deželnem zboru, kljub temu da imam en glas, ker se dobro zavedam, da je naša problematika nad problematiko in da smo mi s svojim delom, s svojim dostopom do narodno-ekonomskih in socialnih problemov večkrat odločilno pripomogli k razvoju naše dežele in da se moramo kot taki upoštevati. Zato imam vtis, da ni moj glas, ampak da je glas vsega demokratičnega prebivalstva v Italiji.

NT: Kateri konkretni uspehi utemeljujejo zgorajšnje sklepe?

Dr. Štoka: Kot sem že rekel, je v deželnem zboru 61 poslancev.

To je merodajno in vsak mora preko pristojne komisije, ki jih je skupaj 6. Ne bom našteval zakonov, ki se direktno ne tikajo našega narodnostnega življenja, ker bi rabil preveč časa. Naštel bom le še tiste zakone, ki sem jih v imenu Slovenske skupnosti spravil v pristanke v interesu Slovencev. To je najprej zakon, ki kaznuje vsakogar, ki žali Slovence. Spravil sem skozi tudi zakon, ki finančno krije vse stroške na slovenskih šolah, ki jih imajo z dvojezičnim poslovanjem. Uspelo nam je tudi nadalje izglasovati v deželnem zboru zakon, ki izrecno imenuje Slovence in tako spravili diskriminacijo v deželnih zakonih, v katerih smo prej bili skupno z deželnim interesom. Omenim naj še najvažnejši zakon za izobraževanje, ki bo v šolah tudi potekalo v slovenskem jeziku. In končno moram omeniti vse spremembe obstoječega volilnega zakona, ki je za nas zelo važen. Po izglasovanju tega zakona bo lahko predložila Slovenska skupnost svoje misli na celotnem ozemlju dežele Juljske krajine, kar nam je bilo prej onemogočeno. Po tem zakonu se bo stavil pred več kot en milijon prebivalstva.

Upamo, da bomo na podlagi tega zakona ohranili svoje mesto v deželnem zboru, kjer igramo nena-

domestljivo vlogo in dobili nad 10.000 glasov.

NT: Znano je, da so demokratične sile v Italiji tudi glede strank močnejše kot pri nas v Avstriji. Ali bi bilo pametno ali pomembno iti v demokratične stranke ter se boriti v njih — skupno z demokrati ve-

vendar ga mi zavračamo, ker samostojna pot najboljše ščiti naše interese. Pa tudi izkustva vseh teh 30 let po osvobodilni borbi v naši deželi nas učijo, da vsaka osvojitve v italijanskih strankah, kljub temu da je lahko prepričana in napredna, je obenem tudi za nas oziroma za

činskega naroda — tudi za narodnostne pravice?

Dr. Štoka: Vabilni glas skuša vabiti v obe italijanski stranki,

Uradna dvojezičnost ni omejena le na table

narodnostno vprašanje smrtonosna, ker samo zase lahko vsak narod politično ukrepa. Konkreten primer, ko je šlo za izglasovanje, da se v zboru govori tudi v slovenščini, so nas vsi — vključno komunisti — pustili na cedilu. To je dokaz, da je samostojno politično življenje važno za našo narodno skupnost.

Mladinci imeli obisk

Prejšnji teden so bili na Koroškem na obisku pri slovenskih mladinskih organizacijah zastopniki Zveze socialistične mladine Slovenije, Hrvaške in Jugoslavije.

Srečanja so se udeležili poleg predstavnikov Zveze slovenske mladine tudi zastopniki Koroške dijaške zveze, Kluba slovenskih študentov v Gradcu ter obeh slovenskih osrednjih organizacij.

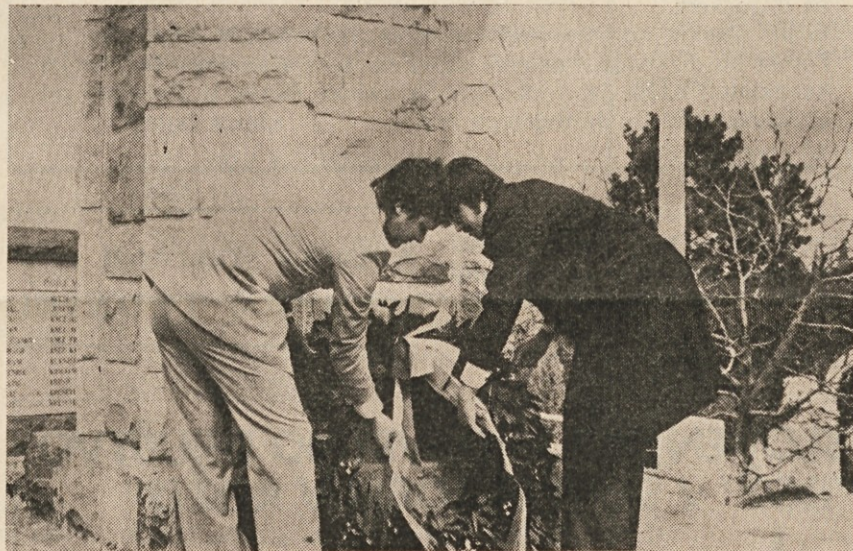
KDZ na „Slovenski besedi“

V ponedeljek, 3. aprila, je nastopil oder Mladje Koroške dijaške zveze na povabilo Mladinskega kluba Celje v Slovenskem ljudskem gledališču pri „Naši besedi 78“. „Naša beseda“ je srečanje mladinskih dramskih skupin v območju Celja. To srečanje prireja vsako leto občinska konferenca ZSM Slovenije in ZKO Celje. Oder Mladje je nastopil s svojo igro „Plesoči osliček“ pred mlado publiko, ki je dvorano zasedla do zadnjega stola. Igra je bila uspešna, kar se je videlo ob veselem smehu in navdušenem ploskanju mladih gledalcev. Igralci so prejeli plaketo Naše besede 78. Organizatorji pa so izrazili željo, da bi sledila taka srečanja še večkrat, kar je tudi želja odra Mladje.

Pred in po nastopu so bili koroški igralci gostje zveze mladine podjetja Klima in pa Mladinskega kluba Celje. Predsednik klubskega sveta Rajko Ribezel je pripravoval o delu in problemih kluba. Nato je sledil prijeten razgovor, pri katerem so se prijateljski stiki med

celjskim klubom in Koroško dijaško zvezo poglobili. Pozno zvečer so se igralci vrnili domov, z obljubo, da bo kmalu srečanje v Celovcu.

Polaganje venca pred spomenikom za protifašistične borce

NT — FELJTON — NT — FELJTON — NT — FELJTON — NT — FELJTON — NT — FELJTON — NT — FELJTON — NT — FELJTON — NT — FELJTON — NT — FELJTON

Milan Nikolić — Beograd:

14

Od popisa do taborišča

NEUBEŽNO BELENE

Podobno usodo „pokristjanjevanja“ doživljajo tudi egejski Makedonci, čeprav je njihov položaj v Bolgariji nekaj posebnega, ker niso bolgarski državljani.

Po porazu revolucije v Grčiji je moralo na tisoče Makedoncev v emigracijo, ker so se bojevali leta 1948 na strani KP Grčije, ki jim je obljubila pravično rešitev narodnega vprašanja. Razpršili so se po skoraj vseh vzhodnih državah, mnogi od njih pa živijo kot emigranti v Bolgariji.

Ko so oblasti začele z nasilno asimilacijo in raznarodovanjem, so bili tudi oni na vrsti. Zahtevali so od njih, naj prevzamejo bolgarsko državljanstvo in postanejo Bolgari; te zahteve so spremljale internacije, izguba dela, pritisk na otroke v šolah in podobno. Trdoglave in uporne, tiste, ki so zavračali take „ponudbe“, so čakale ostrejšje kazni — taborišča in zapori.

To je doživel tudi Živko Ortodoks Sotiriu, egejski Makedonec iz okolice Soluna. Ker ni hotel podpisati izjave, po kateri bi čez noč postal Bolgar, so ga obdolžili vohunstva za Jugoslavijo in ga zaprli. V zaporih in taboriščih Sofije, Kufaladža, Janka Zabunova in neubežnega Belena je trpel do jeseni 1967.

OBSOJEN NA SMRT

Tedaj so ga poklicali Vera Nančeva in še nekaj drugih članov iz Oddelka za mednarodna vprašanja pri CK

KPG in zahtevali od njega, naj podpiše izjavo, da soglaša s politiko KP Bolgarije, toda Živko je zavrnil. Nekaj mesecev pozneje so ga znova zaprli kot jugoslovanskega agenta in obsodili na smrt.

Da so take sodbe samo ena od številnih metod zastraševanja ljudi, se vidi tudi po tem, da so Živku Sotiriu spremenili kazen na samo dve leti zapora. To kazen je preстал v Sofiji in Plovdivu.

Toda igra „svoboda — zapor“ se s tem še ni končala. Že februarja 1970 so Živka brez kakršne koli utemeljitve znova zaprli. In spet taborišča Belene, Loveč, Kajlak in Stara Zagora. Čez dve leti so ga izpustili in ga internirali v Nevrokopu, zatem pa v Burgasu, kjer je delal v rudniku „Črno morje“.

Z ULICE V TABORIŠČE

Četrte aretacije mu ni bilo treba dolgo čakati. Jeseni 1972 so ga obdolžili, da je poskušal umoriti dva oficirja državne varnosti, in ga poslali v zapor, na otok Persin pri Belenu. Septembra 1974 se je Živko pognal v valove Donave, pripravljen, da tvega življenje. Ali svoboda ali smrt. Uspel je.

„Brez kakršne koli obsodbe so ljudje zaprti v zaporih in taboriščih. Niti njihovi najbližnji sorodniki ne vejo, ali sploh še živijo,“ pripoveduje Živko. „Takah primerov je več, na tisoče jih je. Ljudi enostavno poberejo z ulic in jih spravijo brez utemeljitve za nedoločen čas v taborišča. ‚Nedoločen čas‘, to pomeni ali do popisa izjave, da si Bolgar, ali pa dosmrtno.“

SAMOZAŽIG

Ko je šel skozi toliko zaporov in taborišč, je Živko videl in spoznal usode mnogih Makedoncev. V taborišču Persin je srečal poleg Blagoja Davkova iz Petriča še četrverico mladih Makedoncev, ki so imeli na prsih natetovirano podobo Goce Delčeva. Peti pa je imel natetovirano

podobo znanega makedonskega revolucionarja Dame Grueva.

V Persinu je spoznal tudi mladega Koceta Todorova iz neke vasi v bližini Blagojevgrada. Surova politika raznarodovanja ga je pahnila v sovraštvo z očetom. Oče je javil, da je Bolgar, bil je tudi partijski sekretar. Sin Koce se je uprl in ostal Makedonec. Oče ga je nato poslal v taborišče.

„Od njega sem čul strašno zgodbo neke žene iz sednje vasi,“ pravi Živko. „Delala je na kmetijskem posestvu. Stalno so ji prigovarjali, naj si dobi novo osebno izkaznico, ki bi v njej pisalo, da je Bolgarka. Ona pa je to zavračala. Ko je prišla po plačo, so ji rekli, da ji ne morejo izplačati denarja, ker nima nove osebne izkaznice. To se je ponovilo nekajkrat. Ona in otroci so mesece gladovali. Nekega dne, ko niso imeli več ničesar jesti, je šla na kraj vasi, se polila z bencinom in se zažgala.“

PRIMER STAREGA PARTIZANA

Živko je poznal tudi starega partizana Mirča Razbojnika iz Petriča. Še pred osvoboditvijo Bolgarske je sodeloval z grškimi partizani iz Elasa. Skupno so se bojevali proti bolgarskim fašistom. Po vojski je bil polkovnik bolgarske armade. Pred nekaj več kot desetimi leti so ga demobilizirali, takrat, ko se je začela močna protimakedonska gonja, ki ji je nasprotoval.

Nekaj časa je delal kot upravnik knjižnice CK Domo-vinske fronte. Leta 1968 je srečal Živka in mu dejal:

„Danes so me pognali iz knjižnice. Z menoj je konec. Pregarjajo me zaradi makedonskega vprašanja. Ti veš, da sem se že kot partizan bojeval za Makedonijo in da se ne morem opredeliti kot Bolgar. V Petriču so neznani ljudje raztresli letake in policija misli, da sem za to vedel. Kdo ve, kaj mi bodo še nametali na hrbet.“

Pozneje je Živko zvedel, da je Mirčo umrl. Ali naravne smrti ali nasilne, bo verjetno ostalo za vedno tajnost.

(Dalje prihodnjič)

Sijajen uspeh šentjakobskega zbora

Že petič je organizirala Zveza kulturnih organizacij Slovenije in Zveza kulturnih organizacij občine Maribor tekmovanje pevskih zborov Slovenije „Naša pesem“. 31 pevskih zborov iz Slovenije in zamejstva se je potegovalo za zlato, srebrno ali bronasto plaketo občine

Maribor. Na „Naši pesmi 78“ je prvič nastopil tudi mešani zbor SPD „Rož“ iz Šentjakoba pod vodstvom Lajka Milisavljeviča. Če pomislimo, da je ta zbor začel nastopati šele pred tremi leti na pobudo marljive kulturne delavke Dorice Sabotnik in je v tem kratkem

času naštudiral in izvedel dva celovečerna koncertna sporeda — „Rožanska ljudska pesem“ ter „Ziljsko ohceta“, ob tem pa še lepo število drugih pesmi, je to dokaz za vsestransko zmogljivost, trud, disciplino in kvaliteto pevcev in dirigenta.

V zelo akustični in okrašeni Unionski dvorani se je na štirih koncertih odvijalo tekmovanje — v soboto in nedeljo, 8. in 9. aprila. Šentjakobski zbor je poleg obvezne „Poljske pesmi“ Janka Ravnika zapel še dve pesmi: Sama Vremšaka „Jesen svatuje“ in Lojzeta Lebiča „Luba vigred se rodi“ in bil od ocenjevalne žirije ocenjen z 82,6 točkami. S tem je dobil srebrno plaketo občine Maribor. Občina je poklonila zboru tudi darilno košaro.

Zlato plaketo je dobilo pet zborov, med njimi Muniho APZ „Tone Tomšič“ iz Ljubljane z 94,8 točkami, mešani pevski zbor „Consortium musicum“ (94,6 točk), ki ga vodi Mirko Cuderman in nam je znan po lanskoletnem nastopu v celovškem domu glasbe s kantato „Mrtvaški ženin“, moški zbor Slava Klavara iz Maribora (90,8 točk), moški zbor „Srečko Kosovel“ iz Ajdovščine pri Trstu (90,2 točki). Srebrno plaketo je dobilo osem zborov, poleg Šentjakobčanov na Koroškem dobro znani moški zbor „Vres“ iz Prevalj, mešani zbor „Angel Besednjak“ iz Maribora in drugi.

Šentjakobskemu zboru čestitamo k temu velikemu in edinstvenemu uspehu, predvsem pa njegovemu zborovodju Lajku Milisavljeviču za ves njegov trud in idealizem, ki ga posveča temu zboru.

Hanzej Čuden 80-letnik

Lepo starost je dosegel Hanzej Čuden, saj bo te dni praznoval svojo 80-letnico. Zibel mu je tekla v Gorinčičah pri pd. Kovaču. Ljudsko šolo pa je obiskoval v slovenski narodni šoli v Šentpetru pri Šentjakobu in tlačil šolske klopi z Jozejem Miklavčičem in že pokoj-

silskemu društvu in bil dolga leta skrben in preudaren načelnik. V tej dobi je dobilo društvo novo moderno motorno brizgalno in praznovalo 1933 tudi 50-letnico obstoja slovenskega gasilskega društva. Grenka kaplja tega slavlja je bila, da se okrajno in deželno vodstvo slavlja gasilskega društva ni udeležilo. Leta 1938 pa je bilo prvo delo domačih nacistov, da so prišli po ključke gasilskega doma, pobrali denar in uničili zastave in vse zapisnike. Kmalu je dobil v zameno za načelnikovo čelado vojaško. Prehodel je po malem vso evropsko Rusijo od Leningrada pa do Kubana in se ob koncu vojne srečno vrnil.

Po vojni se je z vso vnemo posvetil spet žagi, ki jo je med vojno podedoval od strica in začel trgovati z lesom. Zraven pa je vedno našel čas za kulturno in združeno življenje v fari. Z leti pa je žago in trgovino predal svojemu najstarejšemu sinu. Rad je še pomagal na žagi, dokler mu je še zdravje dopuščalo. Še vedno mu pa dela kratek čas in ga veseli, če poje žaga svojo pesem. Da bi mu pela še vrsto let, mu iz vsega srca želimo!

6. DUNAJSKI KROŽEK

V soboto, 15. aprila, bo predaval v okviru krožka dunajskih Slovencev (vodja F. J. Bister) v ÖMBG-restavraciji v Führichgasse 10 dipl. inž. dr. Dušan NENDL (München) na temo: MISLI OB TOVARNI PRI PLIBERKU.

Darovi za tiskovni sklad:

Ana Hauptmann, Bilštanj	šil. 200.—	Johana Reiter, Stopce	šil. 50.—
Anton Gril, Plaznica	šil. 150.—	Rudi Pichler, Gorpiče	šil. 50.—
Neimenovani, Suha	šil. 100.—	Milica Hrobath, Št. Lenart	
Neimenovana, Št. Vid	šil. 100.—	pri 7 studencih	šil. 50.—
Družina Jančič,		Franc Truppe, Ločilo	šil. 50.—
Šmarjeta v Rožu	šil. 100.—	Franc Wutti, Ločilo	šil. 50.—
Katica Fantur,		Franc Wutte, Mohličič	šil. 50.—
Št. Jakob v Rožu	šil. 100.—	N. N. Galicija	šil. 50.—
Ana Jelenik, Št. Jakob	šil. 50.—	Andrej Ogris, Drabunaze	šil. 50.—
Marija Amrusch, Št. Jakob	šil. 50.—	Jože Wakounig, Mlinče	šil. 50.—
Doroteja Samonig, Št. Jakob	šil. 50.—	Marija Polzer, Vesele	šil. 50.—
Andrej Schüttelkopf,		Neimenovana, Gluhi les	šil. 50.—
Velika vas	šil. 50.—	Margareta Petek, Polena	šil. 50.—
Preč. g. Andrej Karicelj,		Urban Maček, Grablje	šil. 50.—
Št. Jakob	šil. 50.—	Neimenovani, Drveša vas	šil. 50.—
Neimenovani, Rožek	šil. 50.—	Luka Boročnik, Podkraj	šil. 50.—
Preč. g. Janez Tratar,		Neimenovani, Podkraj	šil. 50.—
Št. Jakob	šil. 50.—	Franc Grilc, Libuče	šil. 50.—
Ludwig Lesiak,		Marija Pachteu, Pliberk	šil. 50.—
Breg pri Rožeku	šil. 50.—	Marta Wrantschurnig,	
Franc Kraiger, Rožek	šil. 50.—	Dobrova	šil. 50.—
Gregor Piček, Št. Lambert	šil. 50.—	Marko Trampusch, Dob	šil. 50.—
Neimenovana, Lipa	šil. 50.—	Visočnik Pavel, Dob	šil. 50.—
Aichholzer Ana, Ulmat	šil. 50.—	Neimenovana, Brege	šil. 50.—
Gustav Novak, Malenice	šil. 50.—	Ludwig Krasnik, Dob	šil. 50.—
Janez Mikl, Pečnica	šil. 50.—	Doroteja Randev, Dob	šil. 50.—
Marija Doujak, Šmartin	šil. 50.—	Karl Lavrenčič, Žirovnica	šil. 50.—
Johan Ressimann,		Marija Potočnik, Vesele	šil. 40.—
Zg. Borovlje	šil. 50.—	Lovrenc Kert, Dob	šil. 30.—
Vida in Karli Rudolf,		Janko Igerc, Podkraj	šil. 30.—
Sp. Dobje	šil. 50.—	Jožef Krištof, Velika vas	šil. 30.—
Neimenovana, Malošče	šil. 50.—	Marija Böhm, Velika vas	šil. 30.—
Franc Trunk, Žužalče	šil. 50.—	Franc Ojcl, Zg. Breg	šil. 30.—
Pavla Robič, Žužalče	šil. 50.—	Janez Skutil, Podkraj	šil. 20.—
Johan Müller, Vodiča vas	šil. 50.—	Franc Mikl, Št. Lenart	šil. 20.—
		Johan Mikl, Ločilo	šil. 20.—
		Marija Hafner, Sreje	šil. 20.—
		Ursula Valentinič, Malošče	šil. 20.—
		Tomaž Mikl, Malošče	šil. 20.—

AVTOBUS NA SPOMINSKO PROSLAVO NA DUNAJ

Na spominsko proslavo bo vozil tudi poseben avtobus. Interesente prosimo naj javijo svojo udeležbo čim prej na urad NSKS, tel. (0 42 22) 72 56 50. Potem boste dobili točnejše podatke.

Klub slovenskih občinskih odbornikov
Socialna gospodarska skupnost Šentjakob v Rožu
Socialna volilna skupnost Rožek
Volilna skupnost Bekštanj

vabijo na

zborovanje občanov zgornjega Roža

ki bo v petek, 14. aprila 1978, ob 19.30
pri ANTONIČU na REKI

Dr. Matevž GRILC, predsednik Narodnega sveta koroških Slovencev in dipl. inž. Feliks WIESER, tajnik Zveze slovenskih organizacij na Koroškem bosta ocenila narodno-politično situacijo koroških Slovencev. Potem bo diskusija. Pomenili se bomo tudi o ponovni samostojni kandidaturi naših list v občinah Šentjakob, Rožek in Bekštanj pri občinskih volitvah prihodnjega leta.

SAK — Šentpavel

V soboto 15. 4. igra SAK v Šentpavlu proti tamkajšnjim nogometašem. Pod 21 ob 14.30, prvo moštvo ob 16.15 uri.

Koroška stvarnost —

v NAŠEM TEDNIKU

SLOVENSKO PROSVETNO DRUŠTVO "ROŽ" V ŠENTJAKOBU V ROŽU

ob 75-letnici ustanovitve SPD »ROŽ«
in 500-letnici turških vpadov

V FARNI DVORANI V ŠENTJAKOBU

PONOVITEV:

v soboto, 15. aprila 1978 ob 19.30 uri

ZA OBISKOVALCE IZ DRUGIH KRAJEV

v nedeljo, 16. aprila 1978 ob 19.30 uri

ZA ŠENTJAKOBSKE DOMAČINE

V FARNI DVORANI V ŠKOCIJANU

v nedeljo, 23. aprila 1978 ob 14.30 uri
in ob 20.00 uri

NASTOPAJO IGRALCI SPD „ROŽ“ IZ ŠENTJAKOBA V ROŽU
REŽIJA: PETER STICKER

PRIREDITVE

SLOVENSKA PROSVETNA ZVEZA
V CELOVCU vabi na

SLAVNOSTNO PRIREDITEV OB 70-LETNICI NJENEGA OBSTOJA

Geslo: Iz veka v vek krvi gre tek
— iz roda v rod duh išče pot!

v nedeljo, 16. aprila 1978, ob 14. uri
v Mestnem gledališču v Celovcu.
Vstopnice v predprodaji pri krajevnih prosvetnih društvih, v knjigarni „NAŠA KNJIGA“ in v pisarni SPZ.

Zveza slovenske mladine vabi
30. aprila in 1. maja na

IZLET MED SLOVENCE V ITALIJI

Odpeljali se bomo 30. aprila zjutraj preko Vrat v Ukve v Kanalski dolini, kjer se bomo srečali s tamkajšnjimi Slovenci. Popoldne bo odhod v Čedad v slovenski Beničiji, kjer se bomo pogovorili s predstavniki društva „Ivan Trinko“. Prenočili bomo v Gorici, 1. maja zjutraj pa se bomo odpeljali v Križ pri Trstu. Tam bomo gostje prosvetnega društva „Vesna“. Skupaj s Križani bomo praznovali 1. maj, dokler se ne bomo popoldne preko Ljubljane in Ljubelja vrnili v Celovec. Natančen spored bomo še sporočili.

Cena izleta znaša 280.— šil., s tem bomo krili avtobusne stroške, prehrano in prenočišče.

Prijave do 25. aprila na telefon 0 42 22 - 32 5 50 ali 85 2 43 ali pismeno na naslov: Zveza slovenske mladine, Gasometergasse 10, 9020 Celovec/Klagenfurt. Prijavite se hitro, ker je število prostorov omejeno!

DOM v TINJAH

Petek, 14. aprila 1978, ob 19.30, n.

TINJSKI LITERARNI POGOVORI

Predavatelj: prof. dr. Jože L u k a n

V soboto, 15. IV., od 9.—17. ure, sl.

UVAJANJE V MEDITACIJO ZA ŽENE

„Poglobiti življenje“

Voditeljica: s. dr. Mihaela Klun

Od petka, 14. IV., do petka 21. IV. 1978

ROMANJE V MARIA LORETTO — SAN GIOVANNI — RIM — ORVIETO — PADOVO

Cena: šil. 2270.—

Voz: avtopodjetje SIENČNIK

Duhovni vodja: g. Anton Cvetko

Prijave sprejema Dom v Tinjah do 10. aprila!

Od sobote, 15. IV., ob 15. uri, do nedelje, 16. IV., ob 17. uri, n.

SREČANJE IN OBNOVA ZA MINISTRANTE

Voditelj: žpk. Marko Jernej

Od petka, 21. IV., ob 18. uri, do nedelje, 23. IV., ob 13. uri sl. g.

SEMINAR KDZ

„Govorniško šolanje“

Predavatelj: Miha Zablantnik

OBVESTILO!

TEČAJ ZA PRVO POMOC, ki je bil razpisan kot večerna prireditve v mesecu aprilu in majniku, moramo zaradi zadržanosti referentov Rdečega križa preložiti na jesen 1978.

Točni jesenski termin bomo pravočasno napovedali v listih in v radiu.

Jože Kopeinig

Berite in širite „nt“!

LJUBITELJEM IZVIRNIH SLOVENSКИH
KNJIG PRIPOROČAMO

14 novosti domačih piscev

V njihovih delih boste odkrili enkratne podobe našega sodobnega in preteklega življenja in doživljanja, kakor se vrstijo v toku zavesti in umetniških iskanj naših najmlajših književnikov, v zrelih spoznanjih srednje literarne generacije in v pestrih življenjskih preizkušnjah starejših besednih ustvarjalcev. Spoznali boste nova dela avtorjev različnih starosti, različnih idejnih in estetskih usmeritev ter slogovnih in oblikovnih prijemov.

Aksinja Kermauner

PLES PRAVLJIC

Knjižni prvenec ene najmlajših slovenskih pesnic prinaša presenetljivo tenkočutno poezijo, moderno v izrazu in bogato v pol otroškem pol odraslem doživljanju sveta. To je drobna ogrlica pesniških biserov.

Marjanca Kočevar-Colarič

KI MIMO GREŠ

Za pesniški prvenec druge mlade avtorice je značilna blaga in vdana zadržanost v živopisno lepoto besede in duše. Lirično uglašeni stih se prelivajo kot čudoviti splet glasov, čustev in spoznanj ter v soncu razstopljenih barv in vonjev.

Blaž Lukan

PESEM IN PESMI

Pesmi tega mladega poeta so izpovedi iskalca svojega mesta in svoje lastne poti v življenju, ki ga obdaja in vzbuja v njem najrazličnejša doživljajska razpoloženja, zastrta v presenetljivih prispodobah.

Anita Hudl

SLIKE SAMOSTANSKEGA VRTA

Mlada pisateljica iz zamejske Koroške v svojem proznem prvencu izpoveduje težka otroška in mladostniška doživljanja in spoznanja. Njena pisateljska sposobnost se kaže v vseh bistvenih sestavinah tega literarnega dela.

Branko Gradišnik

ČAS

Zbirka črtic in kratkih novel, ki jo prinaša avtorjev prvenec, je zanimiva tako po oblikovni kot vsebinski in motivni plati, saj je v njej na izviren način umetniško ubesedenih vrsto pripovednih in pesniških snovi.

Tomo Rebolj

BALTAZAR, RUMENOROKI

Ti dve krajši pripovedi sta zanimiv primer sodobnega, duhovno poglobljenega pisanja, s poudarki na ljubezni kot posebno dragocenem življenjskem, zvečine tudi kar filozofskem stanju, ki je hkrati odnos do življenja in sočloveka.

Herman Vogel

OSOJE

Voglove osoje so vse tisto, kar je prisotno v človekovi zavesti in čustvovanju, pa je nepovratno, neuvoljivo, čeprav je spoznavno, dokaj razvidno in vsebuje pesnikov najvišji smisel vsega duhovnega stremjenja.

Jože Snoj

LILA AKVARELI

Snojeva poezija, kot jo spoznavamo v tej knjigi, je podobna ozonu, ki ga dihamo, ne da bi ga mogli natančno opisati; uživamo v njem, ne da bi vedeli natančno, kako in zakaj. Je tako čisto naša, čeprav se nam izmika vselej, ko jo skušamo scela ujeti.

Alja Tkačeva

PISMA Z MOJOTOKA

V pripovedi v obliki dnevnika spoznavamo osamljeno žensko pri iskanju svoje istovetnosti. Njeno trpko hrepenenje po popolni, zanesljivi ljubezni in vnovičnem zblizanju z naravo pa se ne izpolni, ker je vse to iskanje le počitniško.

Mate Dolenc

GORENČEV VRAG

V knjigi se srečujemo s tremi zgodbami, ki so si med sabo prav toliko podobne kot različne, in pripovedujejo o sodobnem življenju pretežno mladih ljudi. Jezik je neposreden, živ, prav takšen, kot ga govorijo današnji ljudje.

Matjaž Kmecl

LEPA VIDA ALI PROBLEM SVETEGA OŽBALTA

V tej knjigi sta objavljeni monodrama Lepa Vida ali problem svetega Ožbalta in televizijska igra Bohinjska miniatūra. Na poseben, angažiran način obnavljata mit o lepi Vidi kot hrepenenju in tistega o krstu pri Savici.

Ivan Mrak

IGRE SVETA

Knjiga prinaša sedem Mrakovih dramskih del. Dogodki in usode, ki jih obravnavajo, nas vodijo po poti zgodovine od klasične Grčije v Judejo Kristusovega časa. Iz Judeje v Anglijo sredi XVI. stol. in od tam v Weimar in Berlin.

Anton Ingolič

GORELE SO GRMADE

V tem romanu je pisatelj umetniško upodobil svoje prednike, potomce pogumnih Uskokov, ki so se naselili na pohorskih pobočjih med S'ov. Bistrico in Mariborom ter tam tudi ostali. Doživeli so čas sežiganja čarovnic na Slovenskem.

Mitja Gorjup

KITAJSKI DNEVNIK

Knjiga nas popelje v razna mesta in pokrajine daljne Kitajske, kakršna je bila lansko pomlad in še pred njo. Zdaj že pokojni avtor Mitja Gorjup se v njej razodeva kot neposreden in subtilen, hkrati pa globoko razmišljajoč pripovedovalec.

Gojko Stanič

ZDA NA KRIŽPOTJU

To je pomembna študija in hkrati topis, ki govori o aktualnih družbenih in gospodarskih pa tudi povsem vsakdanjih človeških problemih poprečnih Američanov, kakor jih je na svojem popotovanju spoznal avtor.

Predstavljene knjige so izšle v zbirkah **POTA MLADIH, NOVA SLOVENSKA KNJIGA, LEVSTIKOV HRAM in POTOPISI**. Knjige lahko kupite ali naročite po pošti v knjigarni „Naša knjiga“, Pavličeva 5—7, Celovec.

Šmarjeta v Rožu: kaj bo z otroškim vrtcem?

V zadnji volilni dobi oblikuje politično življenje v Šmarješki občini, ki šteje okroglo 1200 prebivalcev, 15 izvoljenih mandatarjev (8 ÖVP, 5 SPÖ 1 KPÖ in 1 VS sl. l.) z županom Jožefom Plahsnigom pd. Plaznikom na čelu. Da je nastalo takšno razmerje med frakcijami v tej občini, ko je imela za časa župana Andreja Woschitza, pd. Šusterja na Kočuhli SPÖ večino, je pripisovati dejstvu, da se takratni zastopniki te frakcije niso držali dogovora s slovenskim zastopnikom Jožefom Križnikom pd. Poganičem, kar je župan ostro obsodil in preroško izrekel težke posledice. Po njegovi nenadni smrti je občinski svet izvolili takrat še mladega SPÖ mandatarja Herberta Dolinška za župana. Pri naslednjih občinskih volitvah je prišel Križnik kot izvoljeni slovenski mandatar na nezavidljiv položaj za jeziček na tehtnici pri izvolitvi novega župana. ÖVP je takrat mobilizirala vse sile in možnosti za doseg lastnega župana, obljubila je Križniku mesto podžupana in vso lojalnost do slovenskega rodu. Tako se je izpolnila preokba rajnega SPÖ-župana, Herbert Dolinšek pa je postal žrtev nezvestobe k dani besedi svojih strankarskih prijateljev.

Ne bi bilo pošteno, če bi današnjemu že takrat izvoljenemu županu pd. Plazniku ne priznali zasluge, ki si jih je pridobil z vsestransko razgledanostjo, požrtvovalnostjo in uslužnostjo v celi naši obci-

ni. Začel je sam s svojim traktorjem s spravljanim snega na občinskih poteh in v nadaljnjem organiziral za cel okoliš, kar je ležalo prej na ramenih posameznikov. Vprašanje zanesljive oskrbe z dobro pitno vodo se je delno že dobro rešilo in se rešuje že s tretjim občinskim vodovodom. Zajel naj bi Homeliše, Borovnico (Freibach), Zgornjo vas, Selo in tudi Vrh naj bi ne bil izključen, če se vrelec na „Rogu“ v Boltijevi parceli pravilno izrabi. Varnost pred večjimi požari se je povečala zaradi številnih hidrantov. Požarna bramba dobi leta 1979 tudi nov gasilski voz z tankom. Asfaltiranje občinskih potov se nadaljuje, kar požira pri teh razdajah ogromne vsote denarja. Veliko reči se je ugodno rešilo v složnem sodelovanju, ki jih pa zaradi obširnosti ne moremo zapisati. Za zidavo nove mrtvašnice leži že dolgo dovoljen načrt, čaka pa se na ugodnejšo rešitev.

Na zadnji seji občinskega sveta se je obravnavala točka o ustanovitvi otroškega vrtca

v Šmarjeti. Govornik SPÖ je označil to kot samovoljno postopanje ÖVP, ker je sklicala sestanek onih staršev otrok, ki pridejo za otroški vrtec v poštev, brez vednosti predsedstva občine. Omenil je tudi državno pogodbo, katere določbe ne dovoljujejo samovoljnega postopka, ker je župan rekel, da so udeleženci dotičnega sestanka zahtevali samo nemški pouk (?); označil je vse to kot „Wahlschlag“ ÖVP za prihodnje občinske volitve. Občinski mandatar volilne skupnosti Janez Korenjak pa je ostro zavrnil početje ÖVP z očividno diskriminacijo slovenskega rodu. Brezpogojno je zahteval voditeljico za otroški vrtec z znanjem obeh deželnih jezikov, da bo zmožna vse otroke vzgajati v medsebojnem spoštovanju in priznanju ter voditi k mirnemu sožitju.

Županu pa velja poklicati v spomin obljubo, ki jo je dal, preden je stopil v odgovorno vodstvo celotne šmarješke občine Jožefu Križniku pd. Poganiču: Nezvestoba dani besedi se rada maščuje.

Kotmara vas - Bilčovs

Zadnjo nedeljo so obiskali Gure igralci farne mladine iz Vogrč. Popoldne so nastopili z burko „Zadreg“ v farni dvorani v Kotmari vasi, zvečer pa pri Miklavžu v Bilčovsu. Sam vogrški župnik Vinko Zaletel je dejal ob pozdravu, da to ni visoka kultura, da pa hočejo Vogrjani s svojim nastopom razvedriti gledalce

in jim nuditi nekaj domače zabave. In res so igralci in igralke iz Vogrč spravili v smeh in tudi do solz (zaradi smeha seveda) številne gledalce, ki so se prišli zabavati tako v Kotmari vasi kot v Bilčovsu.

Za to naj jim velja iskrena zahvala in spet naj pridejo gostovat, čimprej!

KATOLIŠKO PROSVETNO DRUŠTVO „PLANINA“

KRAJEVNI ODBOR NARODNEGA SVETA KOROŠKIH SLOVENCEV

PEVSKO DRUŠTVO SELE

SLOVENSKO PROSVETNO DRUŠTVO „HERMAN VELIK“

VOLILNA SKUPNOST SELE

Vas vljudno vabijo na

spominsko svečanost

ob 35. obletnici usmrtitve Selskih žrtev, ki bo v nedeljo, dne 30. aprila 1978 v Selah.

Spored:

- 9.30 Spominska maša v farni cerkvi v Selah
- 10.30 Spominska svečanost na selskem pokopališču ob zaključku svečanosti polaganje vencev

V soboto, dne 29. aprila 1978 bo ob 19.30 otvoritev razstave v farni dvorani v Selah, ki jo je pripravil Narodni svet koroških Slovencev.

Za pripravljalni odbor:

Mirko Oraže, l. r.
podžupan

ART BUCHWALD:

Najeta hiša

Neki moj prijatelj, ki živi ob morju v Long Islandu, je odpotoval na dopust v tujino, svojo hišo pa je dal v najem nekemu svojemu znanecu, ki je nameraval v njej prebiti dopust. Ko je bil že na poti, se je spomnil, da je znanecu pozabil povedati, da bodo delavci prišli popraviti oljno peč, ki stoji v zaklenjeni kleti. Sklenil je, da ga bo poklical in mu po telefonu podrobno razložil, kje bo našel ključ od kleti. Njegov pogovor je potekal približno takole:

„Halo, tukaj Mellon,“ je rekel moj prijatelj, „želel bi vam samo...“

„Dober dan, gospod Mellon,“ se je oglasila žena moža, ki je najel hišo, „moža trenutno ni doma.“

„Nič ne de,“ je rekel Mellon. „Kako ste se znašli?“

„Odlično, gospod Mellon. Uživamo v vaši hiši... Peter, nehaj vlačiti te zavese, vidiš, da telefoniram... Wanda, kaj počneš s škarjami... Oprostite, gospod Mellon, zunaj dežuje pa morajo biti otroci doma. Zakaj ste nas poklicali, gospod Mellon? Trenutek... Peter, pusti te škarje in odmakni se od zaves... Ethel, stokrat sem ti že rekla, da v spalnici ne smeš jesti sladoleda... Nadaljujte, gospod Mellon!“

„Poklical sem vas, da bi vam povedal, da bodo prišli delavci popraviti oljno peč, pa sem vam hotel povedati, kje je ključ od kleti.“

„Seveda, gospod Mellon... Wanda, stopi z naslanjača! Prav nič se me ne tiče, kaj je Peter počel dopoldne, ampak z umazanimi čevlji ne smeš hoditi po naslanjaču. Peter, odvedi Wando v kuhinjo! Ne, škarje pusti tu, samo za roko jo primi... Reci ji, da jih bo dobila

po ritki, če se bo igrala s posodo gospoda Mellona. Dobro ve, da nam ni dovoljeno uporabljati te posode... Oprostite, gospod Mellon, ampak že tretji dan dežuje in otroci so zelo nemirni.“

„Kje je vaš mož?“ je vprašal Mellon.

„Šel je kupit nove vrtnice namesto tistih, ki so rasle na vašem vrtu.“

„Kaj pa se je zgodilo z mojimi vrtnicami?“ je vprašal Mellon.

„Nič strašnega, otroci so se igrali z nekim psom, pa se je pes malo preveč razdivjal... Ethel, tisočkrat sem ti že rekla, da se ne igraš z barvicami na pisalni mizi gospoda Mellona. Pojdi v kuhinjo in poglej, ka je tam tresčilo... Ne skrbite, gospod Mellon, mož je rešil skoraj

SERGEJ TONIN:

LJUDSTVO SE ZBIRA

Opirajoč se na palico, je v uredniško sobo vstopila starka. Težko je sopihala, držala se je za srce in vse je kazalo, da jo bo vsak hip zadel infarkt.

Skočil sem s stola in ji ponudil čašo vode.

Starka je pričela piti v majhnih požirkih, malo si je oddahnila in pričela prihajati k sebi:

„Napišite o teh nesramnežih!“

„O katerih?“

„O gasilcih. Kdo jim je dovolil, da se norčujejo iz starih ljudi? Tri otroke imam in sedem vnukov...“

„Kaj se je zgodilo?“

„Sedela sem na klopi na Gogoljevem bulvarju, ko zagledam, da se na drugi strani ulice ustavlja gasilski avtomobil. Z njega skačejo gasilci in tečejo v hišo. Skočila sem s sklopi in odhitela za njimi. Gasilci že vlačijo po stopnicah svojo cev. V hiši pa ni dvigala. Oni so vsi mladi in zdravi. Kako pa naj jaz, starka, tečem za njimi?“

„Zakaj pa ste tekli? Ali ste se morda prestrašili, da je izbruhnil požar v vašem stanovanju? Stanujete morda v tej hiši?“

„Kaj še! Jaz stanujem čisto na drugem koncu mesta.“

„Ne razumem...“

„Tudi jaz nisem nič razumela. Plazim se za njimi v peto nadstropje, zlezem na streho, tam pa čepita maček in mačka in predeta...“

„Kaj pa požar?“

„Tudi jaz sem vprašala gasilce: ‚Kje pa je požar?‘ Eden od njih, videti mu je, da je nekakšen starešina, se mi zasmeje v obraz. ‚Požar bo, babica, jutri!‘“

vse begonije. Halo, gospod Mellon, ste še tam?“

„Komaj,“ je odgovoril Mellon s šibkim glasom.

„Rekli ste nekaj o kletnem ključu.“

„Da, ključ je v omari za perilo na kljuki na desni strani.“

„Oh, to je bil torej ključ od kleti? Peter ga je našel že prvi dan, pa nismo vedeli, za kaj je. Peter! Peter! Kaj si storil s tistim ključem? Veš, s tistim, ki si se z njim igral prvi dan... No, spomni se, zelo je važno... Zamenjal si ga s sosedovim Tonyjem za piščalko... Steci takoj k Tonyju in ga zahtevaj nazaj, upam, da ti ga bo vrnil... Gospod Mellon, ne skrbite, našli ga bomo... Mojemu možu bo gotovo žal, ker ga ni doma, prav gotovo bi se vam tudi on želel zahvaliti, ker ste nam odstopili za štirinajst dni svojega hišo, tu res uživamo.“

Nato se je zaslišal strahovit trušč, potem pa je zavladala tišina...

„Kaj pa je danes?“ vprašam. „Danes ni nič. Danes je samo vaja. Poizkusni alarm, reče. ‚Jasno?‘ — ‚Čemu pa potem, jih pokaram, delate predstave in plašite ljudstvo?‘“

„Kakšno ljudstvo?“ vpraša on.

„Mene na primer. Stara sem in bolna, petnajst let sem že v poklju. Kako se drznete norčevati iz mene? Šalite se s svojimi ženami, mlajše so!“ mu zabrusim.

Starešina pa mi nesramno odgovori:

„Umaknite se, stara, sicer vas bomo še polili z vodo. Zdaj bomo spuстили vodo.“

Eden od njih vpraša starešino: „Kaj se ta vmešava? Še vajo nam bo pokvarila!“

Takšen odnos imajo do starke. Norčujejo se.

„Kaj pa pravzaprav očitete gasilcem?“

„Kako, kaj jim očitam? Vi ste tu pismeni, morali bi razumeti. Zakaj sem se vzpenjala pet nadstropij za njimi? Da bi gledala mačka in mačko?“

„Ali so vas gasilci klicali?“

„Ne, sama sem odšla. Kako naj bi drugače?“

„Torej ste se povzpeli po lastni želji?“

„Kaj se to pravi, — po lastni želji? Mislila sem, da je pravi požar? Pri požarih se ljudje vedno zbirajo. Zelo je zanimivo. Od kod pa naj bi vedela, da dirjajo v prazno? Samo zmedo delajo in se norčujejo iz starih. Napišite lepo v časnik o njihovi nesramnosti.“

„Napisal bom,“ sem obljubil. In držal sem besedo...

Pošteni najditelj

Ana Buklova, postrežnica iz Strešovic, je zgodaj zjutraj, okoli pete ure, šla proti Kraljevskim Vinohradom kjer je stregla pri neki družini in kjer je ravno tega dne morala prati perilo. Ko je pri samostanu prekoračila tramvajsko progo, je zadel z nogo ob neki predmet. Nehote je pogledala in v svoji priložni ostroumnosti ugotovila, da gre za usnjeno listnico. Ker je bila po naravi poštena ženska, je takoj stopila v policijsko upravo, da bi izročila najdeni predmet službujočemu uradniku. Ko je ta odprl torbico, je pobledel in z drhtečim glasom dejal Ani Bukovi:

„Čestitam! Našli ste sedem milijonov osemstošestindevetdeset tisoč kron v čeku, ki ga je mogoče vnovčiti pri Češki banki.“

Ana Buklova je topo in z nerazumevanjem pogledala policijskega uradnika in ponovila za njim:

„Sedem milijonov osemstošestindevetdeset tisoč kron.“

„Da,“ je dejal resno policijski uradnik. „Sedite, sestavila bova zapisnik.“

„Milostivi gospod, prosim vas v imenu božjem, pustite me domov!“ je pričela tarnati Ana Buklova. „Nič nisem kriva. Mudi se mi na Vinohrade prat perilo. Samo z nogo sem se zadela...“

„Ampak, draga gospa, saj tu ne gre za nič drugega kot samo za formalnost. Zadevo je vendar treba uradno raziskati. To bo objavljeno v časopisju. Vaše ime bo prišlo v časopisje. Torej, kako se pišete?“

„Ježeš Marija, milostivi gospod, kakšna sramota!“ je pričela jokati Ana Buklova. „Zjutraj sem vstala kot poštena ženska, zvečer pa naj bom že v časopisju. Sveta pomagavka, tega ne preživim. Vse življenje se mučim kot črna živina. Iz Strešovic grem na Vinohrade, od tod v Liben, povsod perem perilo, iz Libena grem v Hlubočec pospravljat. Mož mi vse zapije, otroci hodijo raztrgani, zadnji plašč imam...“

„Ampak draga gospa,“ jo je miril policijski uradnik, „moja dolžnost je, da vas zaslišim. Ne jočite! Mar ne razumete, da gre za milijone?“

„Jejhata,“ je nadaljevala Ana Buklova s svojim tarnanjem. — „Mar za milijone? Jaz nisem nič kriva! Kaj sem doživela na stare dni! Srečna sem, da lahko zaslužim toliko, da kaj kupim svojim otrokom. Zdaj je vse dražje. Če zahtevam na Vinohradih krono za milo, me vržejo na ulico, in danes je zelo težko dobiti službo perice. Nikoli v svojem življenju nisem doživela nič dobrega, ampak kradla nisem nikoli. Kolikokrat sem prala, ne da bi mi plačali!“

„Pomirite se, dobra gospa. Saj vendar gre za deset odstotkov!“

„Nočem imeti opravka z odstotki, milostivi gospod! Pustite me domov — je tarnala Ana Buklova. „Tega ne bom preživela. Ob sedmih moram biti na Vinohradih, sicer bom ob službo.“

Policijski uradnik jo je srdito pogledal. Udaril je s pestjo po mizi in vzkliknil:

„Dovolj! Kako se pišete?“

„Ana Buklova, milostivi gospod, je zatulila nesrečna ženska.“

„Kje stanujete?“

„V Strešovicah.“

„Hišna številka?“

„Sedemšestdeset.“

„Rojeni?“

„Moja pokojna mati, milostivi gospod...“

„Kdaj ste rojeni, vas vprašam!“

„Dvainsedemdesetega...“

„Kje?“

„Doma.“

„Kje doma, v Pragi ali zunaj nje?“

„Zunaj nje.“

„Za božjo voljo, kje?“

„V Zbraslavu pri Pragi.“

„Okrožje, okraj? Hej, kaj pa počnete? Saj boste padli...“

... Ko se je zopet zavedla, se je zasliševanje nadaljevalo. Na koncu je policijski uradnik vprašal Ano Buklovo:

„Ali zahtevate deset odstotkov? Povejte jasno!“

„Bog obvari, milostivi gospod, pustite me na svobodo. Moja pokojna mati me je vedno učila: ‚Bodi poštena!‘“

„Podpišite!“

„V imenu očeta in sina...“ je stokala Ana Buklova in z velikimi raztegnjenimi črkami podpisala zapisnik o zaslišanju.

Nekaj ur pozneje je prišel na policijo mlad možki, ki je po svoji zunanosti dajal videz dobro obritega Američana.

„Izgnila mi je,“ je dejal v slabih nemščini, „moja usnjena listina. Verjetno sem jo izgubil ponoči na ulici.“

Označil je znesek in število čeka ter pristavil:

„Ne gre toliko za denar, kolikor za to, da sem imel v listnici važne beležke o cenemem nakupu gosjih čreves.“

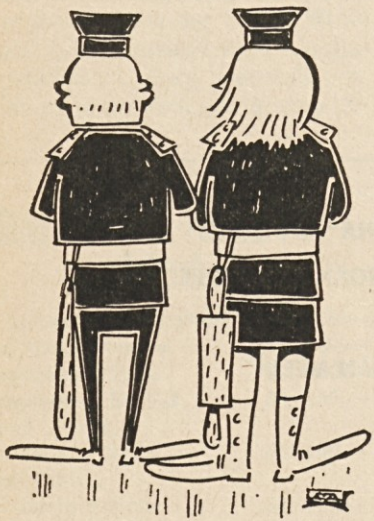
Zasliševali so ga. Ko so mu rekli, da se je pošteni najditelj odrekal zakonski nagradi, je Američan, kralj gosjih črev, dejal samo:

„Well!“

Niti naslova Ane Buklove si ni hotel zabeležiti.

Večerniki so objavili obširna poročila o pošteni ženski, ki ni hotela sprejeti tolikega bogastva... Ano Buklovo so prepeljali v bolnišnico, ker jo je njen mož neusmiljeno premlatil še isto noč, ko je v gostilni prebral večernik.

Jaroslav Hašek

DR. IVO ŠORLI:

30

VEČNE VEZI

POVEST

In da nočem prav ničesar več, kakor da se smem za teči spet pod tvoje okrilje, da smem tiho in skromno živeti ob tebi. Ne, ne boj se: niti s svojim prijateljstvom ti ne bom nadležna! Samo senca ti še bom, čeprav — pokončna senca, ker je pokončen tudi tvoj jasni lik...

In zdaj čaka

uboga tvoja Alma.“

Dolgo je premišljeval. Potem je vzel papir in napisal:

„Ljuba hčerka!

Prilagam ti pismo tvoje matere. Jaz vem in čutim (čeprav ne rečem, da ni lahko vse resnično in prav, kar ona govori) samo eno: da ji sam še vedno ne morem — pisati.

V ostalem pa seveda: če sem privolil, da mi piše, sem naposled v vse privolil. In kajpak tudi ne bom več prekliceval: naj v božjem imenu pride!...“

XLIX.

Štirinajst dni pozneje je za Ljubico, ki ji je bila šla na proti do meje, na mariborski postaji izstopila visoka vitka dama v črni s črno kopreno čez obraz.

Kocjančič je ostrmel.

„Saj je še vedno kar lepota!“ je zamrmral.

Toda to so videli samo njegove zunanje oči. In popolnoma mirno je stopil naprej in mirno ji je segel v roke.

„Dobrodošla, Alma! Že prav, Ljubica — le ne prizorov pred ljudmi! Izvolita — zunaj čaka voz!“

In že so stopali proti izhodu ter sedli v voz.

Pred stanovanjem so se ustavili in on je pred njima hitel po stopnicah.

Posrečilo se mu je bilo ta čas izprazniti in predelati vse prvo nadstropje, tako da je zdaj čakalo pet popolnoma prenovljenih svetlih sob.

„Izvoli, Alma! To tu je tvoja spalnica, zraven imaš kopalnico, tu poleg je jedilnica, potem pride moja soba; na vrt imava vsak svojo nekakšno delavnico ali izbico. Za dva človeka, in če treba, še za slučajnega gosta prostora dovolj! Uredita si nekoliko, jaz moram zdaj še malo dol — morda kdo čaka. Ko se vama bo zdelo, me lahko pokličeta — evo tam novi hišni telefon!“

Toda dobro je vedel, da ga zdaj nihče več ne bo čakal. Hotel je biti samo za hipec spet sam.

XLX.

„Tako dolge poti je bilo treba!“ je zamrmral, ko je sedel v naslonjač in se zazrl tja ven. „Hodiš, hodiš zmeraj v isto smer, vedno dalje za svojim nosom, a naposled spoznaš, da si bolj ali manj spet tam, odkoder si bil odpotoval... Toda ali ne morebiti samo zato, ker si bil ves čas ‚na povodcu‘ — ker te je tista ljubezniva Večna roka od zgoraj ves čas malo ‚naravnala‘? Celo če je nisi prosil za to... Ali je potemtakem vendar nekaj kar ‚nadnaravnega‘ na teh ‚večnih vezeh‘? ... Zakaj drugače bi se po takem razhodu ljuba potnika skoraj ne mogla srečati več...“

No, saj pravim: naj bo!... Človek je naposled ‚družabno bitje‘...“

Toda, če bi bilo treba, in da ni prišlo tako, bi bil pa vendar do konca sam vzdržal! In bi bilo tudi ‚kar dobro‘!

„Papaček, greš?“ se je prvič oglašil novi hišni telefon. „Grem!“ je odvrnil.

„Grem — seveda grem!“ je zamrmral. „Vprašanje je samo — kam... Morda — vsaj na zunaj — celo v nekdanje staro življenje nazaj...“

Samo eno se ne povrne: obroč je počen in ne bo cel nikoli več.

Pa saj drugače tudi treba ni! In je nasprotno — prav tako!... Da, tako biti celo mora! Zakaj pa smo trpeli?... (Konec)

CAMPING + URLAUB

KLAGENFURT

CAMPING + URLAUB 78

3. Fachausstellung für Freizeit-, Urlaubs- und Reiseangebote, Boote, Campingmöbel, Wohnwagen, Zelte, Zubehör u. a. m.

Messehallen 3 u. 5 - Eingang St. Ruprechter Str. - 20. - 23. April, tägl. 9-18 Uhr

Zweirad- u.
Autoschau

„Turistična akcija“ dunajskih študentov

Dunaj (KSŠ). Po občnem zboru, ki je bil v začetku marca, je novi odbor že izpeljal nekatere naloge, ki jih je predstavil v svojem akcijskem programu. Tako so si ogledali 15. marca v klubskih prostorih dva zanimiva antifašistična filma in sicer „Jeder hat einen Namen“, dokumentacijski film o upor v koncentracijskem taborišču v Buchenwaldu, film „Kennen sie Kappler?“ ter dokumentacijo o neonacizmu v ZDN.

Prva akcija po velikonočnih počitnicah je bila nato popoldan 7. aprila. Že ves teden prej je v Kärntnerstraße turistični biro s Koroškega vabil Dunajčane na dopust na

Koroško, pod geslom „Entdecken sie das andere Kärnten“. Pred dunajsko opero so imeli postavljeni dve leseni hišici, razdeljevali so razne prospekte, glasbene skupine pa so zabavljale dunajske pasante. Čisto so seveda pozabili omeniti, da oblikujeta Koroško dve kulturi. Ob tej priliki je KSŠ na Dunaju izdal letak z naslovom „Das Sonnenland Kärnten“. Prvo stran krasi odlična slika izpod Košute s tekstom, da je pač na Koroškem vsak dobrodošel v deželi, ki je kot ustvarjena za srečanje med ljudmi, kjer pa se na žalost zanemari pogovor prebivalcev, ki živijo v tej deželi.

Na Koroškem je skoraj vsak de-

seti brezposeln. Velik del prebivalstva je odvisen prav od turizma, zato tudi KSŠ na Dunaju pozdravlja to turistično akcijo.

Na drugi strani je slika, kjer trije koroški policisti brutalno odpeljejo slovenskega študenta. Tekst tukaj opozori na existenco slovenske manjšine na Koroškem. Odprava diskriminacije, kot so to n. pr. politični procesi ter izpolnitev zakonsko zajamčenih pravic bi mnogo doprinesli k ugledu Koroške ter Avstrije pred internacionalno javnostjo. KSŠ na Dunaju je prepričan, da bi se reklama za turizem lahko olajšala, če bi vladalo na Koroškem vzdušje prijateljstva ter nacionalna enakopravnost, ne pa duh intolerance, ki je prinesel naši domovini že dosti škode.

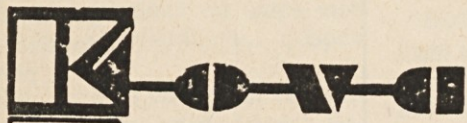
Ta optično izvrsten letak je služil kot dopolnilo k tej akciji. Bil je to velik uspeh za klub in nova oblika agitacije. Letak je bil prikrojen publiki, ter naletel tudi na pozitiven odmev pri Dunajčanih, le koroške hostese tega turističnega biroja so se razburjale, ne da bi prebrale vsebino lista ter trdile, da motimo njihovo akcijo in delamo proti njej.

Zvečer istega dne pa sta obiska-

la Klub dva člana revije „Fettfleck“ (Kärntner Literaturhefte). Predstavitelja sta to revijo, ki je prvič izšla avgusta 1976. Ta mesec so izdali šesto številko. Sodelavci okrog „Fettfleck-a“ pojmujejo to revijo kot del alternative h koroški literaturi. Bavijo se predvsem z realistično

literaturo in v tem smislu tudi pišejo svoje članke. Nekatera dela sta referenta tudi predstavila. Prav tako se posvečajo tudi manjšinskemu problemu ter objavljajo dela slovenskih literatov in pesnikov. „Fettfleck-ovce“ je predstavila tudi že revija „Mladje“.

Posebnost je boljša, kajti navadno imajo mnogi!
Zaradi tega rajši takoj h

po kuhinje!

PODJERBERK —
ST. KATHREIN
Škofiče/Schiefling
Tel.: 0 42 74 - 29 55 18
Celovec/Klagenfurt
Rothauerhaus
Tel.: 86 2 92

Lubej: manjšina v sosedskih odnosih

(Nadaljevanje z 2. strani)

Državne pogodbe ter kot bistveno prostorsko in vsebinsko omejitev manjšinskih pravic, ki izvirajo iz člena 7 avstrijske državne pogodbe. Skupaj z avstrijskimi demokrati so pripadniki manjšine uspeli v bojkotu preštevanja in se z odločnimi protestnimi akcijami uprli poizkusu izvajanja določil vsiljenega zakona.

Avstrijske oblasti so proti manjšini uporabile metode, ki jih je v 14 primerih avstrijsko ustavno sodišče samo opredelilo kot kršitev človekovih pravic. Obenem je v teku sodni postopek proti več kot tridesetim pripadnikom manjšine samo zato, ker so protestirali proti vsiljeni zakonodaji. Kot da bi mogli politični procesi in prisila razreševati vprašanja, ki jih je mogoče resnično rešiti le v demokratičnem dialogu in v upoštevanju zakonitih pravic manjšine!

Kljub pritiskom in poizkusom zastraševanja, ki jih je manjšina skupaj z avstrijskimi demokrati ostro obsodila pred domačo in mednarodno javnostjo, avstrijske oblasti niso uspeli z vsiljevanjem proti interesom manjšin sprejete zakonodaje. Sedanje stanje humanistične in demokratične zavesti, ki se odraža v naporih za premagovanje starega in krivičnega na vseh področjih človekovega življenja in dela, je trdno jamstvo, da tudi manjšinskega vprašanja Slovencev in Hrvatov v Avstriji ne bodo reševali poizkusi zameglevanja, potiskanja v politično pozabo in na straniški tir problemov avstrijske družbe, temveč le demokratično spoznanje, da rešitev tega problema ni mogoče iskati brez sodelovanja in soglasja manjšin. Večina bi morala skupaj z manjšino v demokratičnem dialogu poiskati take rešitve, ki bi tudi manjšinam zagotavljale obstoj in razvoj ter enakopravne pogoje za njihovo nemoteno politično, kulturno in gospodarsko življenje.

SFRJ ZA DOBRE SOSEDSKE ODNOSE

SFR Jugoslavija in vsi njeni narodi in narodnosti so dali in dajejo pravičnemu boju slovenske in hrvaške manjšine vso pomoč in podporo. Tu je prišla polno do izraza solidarnost vseh naših narodov, pa če gre za položaj naših manjšin v Avstriji ali za makedonsko manjšino v Bolgariji. Jasno smo povedali, da ta zakon ne more biti nikakršna realna osnova za izpolnjevanje obvez iz Avstrijske državne pogodbe,

temveč da pomeni poizkus enostranske revizije te pogodbe. Preteklo obdobje nedvomno zgovorno priča, da je tako naravnana avstrijska politika v vprašanju odnosov do narodnih manjšin v Avstriji nesprejemljiva in destruktivna. Taka politika je usmerjena v asimilacijo manjšin, v njihovo denacionalizacijo kot rezultat popuščanja velikonemškimi šovinističnim silam in ustvarja v obmejnem prostoru nacionalistično in šovinistično vzdušje, ki negativno vpliva na demokratične procese v Avstriji, pa tudi na jugoslovansko-avstrijske odnose, saj je v direktnem nasprotju z naporom sodobnega človeštva, da odpravi ostanke preživelih imperialističnih in kolonialističnih odnosov do narodov. Problem manjšin pa je sestavni del tega boja.

Čeprav predstavlja taka politika Avstrije do manjšin objektivno oviro za razvijanje vsestranskega sodelovanja tako kot doslej, tudi v bodoče ne mislimo našega medsebojnega sodelovanja pogojevati izključno z odnosom avstrijskih oblasti do vprašanj narodnih manjšin. Nasprotno, še nadalje se bomo trudili, da razvijamo sosedsko in obmejno sodelovanje na ekonomskem, kulturnem in športnem področju, da razvijamo sodelovanje obmejnih družbeno-političnih skupnosti, da poglobljamo stike z demokratičnimi in progresivnimi dejavniki v našem avstrijskem zamejstvu. Tako kot doslej, bomo tudi v bodoče dajali pobude za sklenitev vseh tistih dogovorov, ki bi lahko pospeševali malo-obmejno gospodarsko sodelovanje, pretok dobrin, ljudi in informacij v tem obmejnem prostoru na naši odprti avstrijsko-jugoslovanski meji. Tako našo usmeritev v celoti podpirajo tudi naše manjšine v Avstriji. Globoko smo prepričani, da taka politika odgovarja tako jugoslovanskim kot resničnim avstrijskim nacionalnim interesom ter da ustvarja in krepi pogoje za demokratično razreševanje spornega nerešenega vprašanja, ki sedaj zaradi opisane politike Avstrije omejuje možnosti razvijanja poglavljenega in prijateljskega sosedskega in mednarodnega sodelovanja obeh držav.

ENAKOPRAVEN DIALOG

Zato bi lahko pričakovali, da bo tudi v sosednji Avstriji slej ali prej moralo dozoreti spoznanje, da je njihov sedanj odnos do manjšin v nasprotju s

kriteriji in interesi sodobnega sveta, v nasprotju z načeli Združenih narodov, Helsinkov in Avstrijske državne pogodbe, s tem pa tudi v nasprotju z resničnimi interesi avstrijske demokratične družbe same. Zato ne more biti poizkus, manjšinam vsiliti iz take politične usmeritve pogojeno zakonodajo nič drugega kot prehodna nerealna politična kombinacija, obsojena na neuspeh.

Zahtevam časa in zavesti sodobnega človeštva bi Avstrija odgovorila, če bi pristopila k politiki enakopravnega dialoga s slovensko in hrvaško manjšino, dialoga, ki naj pokaže pot k odgovarjajočim rešitvam manjšinskega vprašanja v smislu določil Avstrijske državne pogodbe. Tak pristop k reševanju manjšinskega vprašanja, ki bi vodil računa tako o zahtevah manjšin, kot o avstrijsko-jugoslovanskih odnosih, bi predstavljal solidno osnovo za premagovanje sedanega zagatnega položaja, ki je izraz neuspelega poizkusa avstrijske politike manjšine zlomiti in jih prisiliti, da sprejmejo vsiljeno zakonodajo.

Mislim, da je prav, da smo tudi na tem kongresu ponovno poudarili, da bomo tako kot doslej tudi v prihodnje nudili vsestranskega in odločno pomoč in podporo pravičnemu boju slovenske in hrvaške manjšine v Avstriji za uresničitev njihovih narodnostnih pravic. Kot doslej bo ta pomoč tudi v bodoče temeljila na načelu, da so manjšine subjekti, ki se samostojno opredeljujejo v vprašanjih, ki zadevajo njihov obstoj in razvoj.

Ta boj, ki ga bijejo skupaj z avstrijskimi demokrati, je boj za bolj humane in enakopravne odnose med narodi in državami, s tem pa tudi sestavni del široke fronte borbe za nove, bolj demokratične in pravične odnose v svetu.

V svoji politiki razvijanja stabilnih odnosov in vsestranskega sodelovanja z našimi sosedi imamo nedvomno ves interes, da razvijamo in krejmo tako sodelovanje tudi z Avstrijo. To sodelovanje je v interesu obeh držav, pa tudi širšega evropskega prostora. Zato se bomo tako kot doslej tudi v bodoče trudili, da Avstrija izpolni točna določila Avstrijske državne pogodbe, da tako odpravimo tista sporna vprašanja, ki ovirajo, da medsebojno sodelovanje Avstrije in Jugoslavije ne dosega tiste stopnje, ki bi odgovarjala objektivnim možnostim in dejanskim interesom obeh sosednih držav.

ODKRIJTE DRUGO KOROŠKO.
V TEM POLETJU.

Dragi Dunajčani, odkrijte letos poleti drugo Koroško! Odkrijte tisto Koroško, v kateri nima prostora ne koroški Slovenec, ne dunajski, še manj pa nemškogovoreči koroški demokrat! Odkrijte Koroško, ki je pljuvala na deželnega glavarja pred obličjem žandarjev v Velikovu! Odkrijte Koroško, ki ima deželnega glavarja posebne sorte! Deželnega glavarja, ki je ponosen na to, da ne zna niti besede drugega deželnega jezika! Odkrijte tisto Koroško, ki se je komaj spomnila katastrofalnih posledic priključitve k velenemškemu rajhu, tisto Koroško, ki jo je sram pred javnostjo, da bi lahko bila tudi domovina slovenski manjšini in zato trga in skriva dvojezične table, za katere se je bila obvezala Avstrija že pred 23 leti!

Dragi Dunajčani, odkrijte Koroško jezerc, lepih hišic, rožic,

cerkvic, ljubkih plotov, hribov in dolinic, v katerih sije sončiče. Odkrijte Koroško starih kočij, ljubkih barčič, ki plavajo po jezerčkih! Skratka, odkrijte luknjo v nebesih, skozi katero sije vedno sonce in odkrili boste Koroško!

Odkrijte Koroško, ki nima prostora za uprizoritev Miklove Zale v Velikovu, odkrijte Koroško, ki skuša postavljati svoje deželane pod skrbstvo, če zahtevajo uradno priznanje svoje materiščine, odkrijte Koroško, ki noče v Celovcu dopustiti gradnje slovenskega kulturnega doma! Odkrijte, odkrijte! kafa, Dunaj

PS.: Cenjene bralce NT opozarjamo na dejstvo, da za tako propagando vlak ni odpeljal samo na sliki, temveč tudi v resnici! (Slika je bila posneta na Dunaju, v katerem živi več Slovencev kot na južnem Koroškem!)

Gilt KSZE auch für Kärnten?

(Nadaljevanje s 7. strani)

vitalen sicherheitspolitischen Überlegungen ruhige Grenzen wünscht und weiß, daß jede nicht im Einverständnis mit den Slowenen getroffene Maßnahme keine Beruhigung der Situation in Kärnten bringt. Die Regierung wird sich also nur mit Jugoslawien und den Minderheiten arrangieren können, jedoch nie mit Jugoslawien gegen die Minderheiten.

Der Zeitpunkt für ein solches Arrangement wäre allerdings günstig. Die Minderheiten, die bereits von sich aus Gespräche angeregt haben, würden in solche Verhandlungen mit jenem Selbstvertrauen eintreten, das sie aus der von ihnen erfolgreich überstandenen Minderheitenfeststellung bezogen haben — und nur ein selbstbewußter Verhandlungspartner kann es sich auch leisten, flexibel zu sein.

Jugoslawien wiederum sieht gerade jetzt sehr deutlich die gemeinsamen sicherheitspolitischen Interessen, die es mit Österreich hat, wo — etwa bei der KSZE-Konferenz — deutlich geworden ist, wie sehr solche kleine Konflikte wie Minderheitenprobleme ins Konzept der Großmächte passen. So wird man es auch sehen müssen, daß

die UdSSR konkret offenbar kein Interesse an der Lösung der Kärntner Frage hat, wofür ja auch die fragwürdige Position der KPÖ in der Frage des Volksgruppengesetzes ein Indikator ist.

Für Jugoslawien unterstreichen diese Vorfälle die Wichtigkeit der Zusammenarbeit zwischen den kleinen, nicht an die Blöcke gebundenen Staaten. Eine Zusammenarbeit, die durch beseitigbare Konflikte nicht beeinträchtigt werden soll. Doch dazu — wir sagten es schon — wäre es wichtig, die Wichtigkeit der KSZE-Verhandlungen und die daraus gezogenen Lehren nicht nur in Wien zu erkennen, sondern insbesondere auch in Kärnten.

NAŠ TEDNIK izhaja vsak četrtek. Naroča se na naslov: „Naš tednik“, Celovec, Viktringer Ring 26, 9020 Klagenfurt. — Telefon uredništva, oglasnega oddelka in uprave 72 5 65. Naš zastopnik za Jugoslavijo ADIT-DZS, Gradišče 10, 61000 Ljubljana, tel. 22207. Naročnina znaša letno: za tuzemstvo 150.— šil., za Jugoslavijo 150.— din za ostalo inozemstvo 250.— šil. (po zračni pošti 500.— šil.). — Lastnik in izdajatelj: Narodni svet koroških Slovencev. — Odgovorni urednik: Nuželj Tomajev, Verovce štev. 2, 9065 Zreče. — Tiska: Tiskarna Družbe sv. Mohorja v Celovcu, Viktringer Ring 26.